

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Articole neînfricate nu se
 primesc.
 Manuscrisurile nu se restituie.
INSERATE
 Se primesc în Administrațiune în
 Brașov și în următoarele:
SIBIU: de ANUNȚURI:
 în Viena: la M. Duker Necht.,
 Ruz. Angenfeld & Emeric Les-
 nez., Heinrich Schalek, A. Op-
 peitk Nachf., Anton Oppelk.
 în Budapesta: la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII. Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o coloană 10
 bani pentru o publicare. Pu-
 blicării mai dese după tariful
 și învoială. — **RECLAME** pe
 pagina 8-a o serie 30 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 38.)

„GAZETA“ țese în de-care d:
Abonamente pentru Austro-Ungari:
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 M-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 M-ri de Duminică 8 fr. pe an.
 Se primumă la toate ofi-
 cialele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30. etajul
 I.: Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dinuți în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 pliar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 205.—Anul LXIX. 204

Brașov, Vineri-Sâmbătă 16 (29) Septembrie.

1906.

Comedia se continuă.

Până acuma a mers cum a mers, dar suntem încă numai la început. Vorbim de învoiala coaliției maghiare cu Majestatea Sa, în urma căreia au ajuns în guvern Andrassy, Kossuth, Apponyi și ceilalți.

Introducerea în a duce în implinire angajamentele luate de noul guvern, s'a făcut în liniște. Cea mai mare și cea mai grea parte a lucrului a rămas însă, cum am ști, îndărăt. Din toate cea mai tare piatră este a se sfărâma la reînnoirea legăturilor economice cu Austria dela an. 1867.

Știe astăzi fie-care dintre cei ce cetesc gazete și se interesează cât de puțin de mersul treburilor publice, care e cauza că de dește ani guvernele dela Budapesta și Viena nu mai ajung la nici o înțelegere.

Unul, trăgând în dreapta, celălalt în stânga, cum o se poată merge împreună umăr la umăr, făcând ca Austro-Ungaria să devină, ca putere mare, tot mai tare?

Înainte numai cu câte-va zile, corifeii coaliției au serbat în Budapesta cu mare vâlvă pe nisece oaspeți iluștri, sosiți acolo din Londra chipu ca să cunoască mai de aproape stările ungare și să stringă legăturile de amicitie între Anglia și Ungaria.

Cu acest privilegiu s'au ținut vorbiri și toasturi, din cari a eșit la iveală, că oaspeții englezi — toți membrii de frunte ai clubului „celor 80“ al partidului liberal englez dela cârmă — din parte-le doresc ca Ungaria să se întărească, sciind să se folosească de toate avantajele ce i-le ofere legătura cu Austria, dar așa ca și ea, Ungaria, la rândul ei să contribuie ce este de lipsă pentru întărirea puterii „monarhiei duble“. De altă parte a dat la iveală toastul ținut de contele Apponyi, că șefii coaliției și ai guvernului de față unguresc țin că, ori și cum, tot e bine ca

Ungaria să nu se lapede de tot de propteaua ce o are în Austria, să ceară și să nizuească numai ca pe globul unguresc să inflorescă statul național maghiar cu deplina lui suveranitate, de fapt, cum infloresce și progresașii conte „independist.“

Nu mai era de lipsă să vină oaspeții englezi la Budapesta, pentru ca în prezența lor Apponyi să se ia curagiul a spune, că deșu, totuși Maghiarii nu se pot „boldogu“-lui fără „un pic de Austrie“, cum obicinim a dice prin Ardeal.

Li-s'au făcut multe imputări Românilor, că ei ar fi așa și așa cu Maghiarii. Li-s'au imputat mai cu seamă, că ar fi mari dușmani ai acestora. Mai toate neadevăruri lațite cu vădită răutate. Conducătorii Românilor de pe vremuri vor fi avut și ei cusururile lor în politică, în care ei erau numai începători. Un lucru însă nu se va putea dice nici-odată despre ei, că înainte, la 1848/9 și după aceea n'ar fi știut destul de bine cu cine au de a face, când se făceau încercări a-i ademeni, promițându-le marea cu sarea, dacă vor merge cu ei în contra Neamțului.

Istoria a dovedit și va dovedi încă și mai strălucit, după ce se vor clarifica toate cele ce până acuma au fost cu intențiune intortochiate, că Românii au avut dreptate când au fost cu cea mai mare încredere față de solii și solia lui Ludovic Kossuth ca și față de cuvintele și promisiunile ademenitoare ale aristocrației maghiare.

Nu e scopul nostru de a intra aici în discuțiunea celor mai sus atinse. Am voit să constatăm numai, că ceea-ce a ști Apponyi în toastul său la banchetul dat oaspeților englezi, o știau Românii noștri deja pe timpul când s'a copt buba, care pare a fi în ajun să spargă acuma.

Să vedem cum se va desfășura mai departe comedia cu pactul.

Peste puțin se va redeschide dieta și atunci va veni potopul de cuvinte și de fraze pentru a inunda din nou țara și a face să se turbure judecata oamenilor cu mintea sănătoasă.

În cele din urmă vor învinge cei mai tari și cine va rămâne în picioare la încheierea luptei decisive, acela va avea pe partea sa și isbânda. Koșutismul, care diplomatizează, anevoie va fi între învingători.

Ministrul Lahovary și conflictul greco-român. Ziarul „P. L.“ publică un *interview* al corespondentului său din București cu ministrul de externe d-l general Lahovary asupra conflictului greco-român. Vorbind despre excesele antigrecești, cari s'au întâmplat luna trecută în Galați cu ocaziunea meetingului antigrecesc, d-l Lahovary a spus corespondentului următoarele:

— „Puteți merge liniștit. Nu veți vedea acolo decât ferestre sparte și câteva ruine. Evenimentul acesta la noi e pur și simplu izolat și vă garantez că nu se va repeta. El e o urmare a exceselor similare din Bulgaria. Vinovații sunt arestați și în curând vor fi aduși în fața justiției.“

Asupra *expulșărilor de Greci din România* d-l general Lahovary a zis că ceea-ce s'a întâmplat a trebuit să se întâmple și guvernul român n'a putut face altfel. Grecia nu face bine când nu voește să știe și să se convingă că ea are nevoie de prietinia României, dacă voiește să nu piară cu totul dintre popoarele balcanice. În Atena străzile fac politică și ministrul de acolo a zis că guvernul grecesc nu poate face nimic contra curentului popular. Și Regele George a fost silit să se bată cu Turcii în contra voinței sale. Vorbind apoi de evenimentele din Macedonia, ministrul a spus că nici-odată nu s'a ivit acolo vre-o bandă românească.

Adunarea generală a „Asociațiunei“ la Brașov.

În zilele de 21 și 22 Septembrie n. a. c. s'a ținut în Brașov adunarea generală a „Asociațiunei pentru literatură română și cultura poporului român“.

Ședințele și festivitățile aranjate din acest privilegiu au fost demne și frumoase și ele vor rămânea încă multă vreme întipărite în sufletele Brașovenilor și ale numeroșilor lor oaspeți, cari din toate unghiurile patriei au grăbit să-și dea întâlnire în vechiul nostru oraș. Numarul oaspeților „Asociațiunei“ a trecut peste 400, fără a socoti printre aceștia pe cei vre-o 300 preoți, învățători, fruntași, țărani și țărance române din Țara Bârsei.

Spațiul îngust al foii nu ne permite a da o listă a acestor oaspeți. Amintim numai că din autoritățile publice brașovene au luat parte la festivități șpanul comitatului Dr. G. Székely, viceșpanul Dr. Fr. Jekel, locțiitorul de primar Alesius, dintre oaspeții din România: generalul de divizie Moise Groza, ministrul plenipotențiar Beldimanu, profesorii univ. N. Iorga, I. Bogdan, Evolceanu, Dr. Slere; din Ungaria și Ardeal: G. Popp de Băsești, Em. Ungureanu, canonicul Dr. Marcu, deputații Dr. Mihali, V. Damian, Dr. A. Vaida, V. Goldiș, Dr. Șerban, membrii comitetului central al „Asociațiunei“: P. Cosma, Dr. Beu, N. Ivan, Dr. Lemenyi, I. Papiu, poetul Goga etc. etc.

După seara de cunoștință de Joi, care a fost foarte animată, și după serviciul solemn divin și parastasul ținut Vineri de la orele 9—11 a. m. în biserica sf. Nicolae a urmat prima ședință în sala festivă a gimnaziului gr. or. român. Ședința a fost presidată și deschisă de către neobositul vicepreședinte al „Asociațiunei“ d-l prof. Adreiu Bârseanu, care în partea primă a discursului său de deschidere a aruncat o reprivire asupra trecutului „Asociațiunei“, relevând în deosebi momentele înălțătoare ale adunării generale, ținute în anul 1862

„OILETONUL“ GAZ. TRANS.

Sir Humphry Davy,

naturalistul și prietinel omenimei.
 1778—1829.

De N. P. Petrescu.

— Fine. —

Borlase era foarte mirat de atenția, ce se dă persoanei sale neînsemnate.

»Domnul meu, zise el, eu nu cer nici un filer despăgubire. Tinărul se poate duce, când vrea. Nu-l pot folosi nici să facă pilule, nici să lase sânge, nici pentru lucrări de chirurgie. Este un visător, care nu se gândește nici odată la ceea-ce trebuie să se gândească. Să vorbiți și cu Doctor Cardew, rectorul școlii noastre orașenești, și el susține, că în viața sa n'a avut un școlar mai neatent și mai mărginit ca pe Davy. Eu am experiat câtă dreptate are rectorul. Davy este prost, fără nici o pricepere practică. Încă odată: despăgubire nu poftesc. Sunt vesel că mă scap de el.“

O astfel de judecată osânditoare de la învățători, spiritual mai puțin talentați, afară de Davy, au trebuit să sufere și alți cugetători mari. Aceștiași are baza acolo, că întocmai ca dezvoltarea corporală, așa și cea spirituală, la unii se dezvoaltă mai curând, la alții mai încet. De altă parte prestațiuni extraordinare, timpurie, nu garantează totdeauna o însemnătate corespunzătoare în anii de mai târziu. Precum un tinăr cu mintea mărginită în tinerețe, tot astfel și un talent bătător la ochi, nu ne îndreptățește la concluzii asupra prestațiunilor de mai târziu. Mulți »proști« în școală au ajuns oameni renumiți, și mulți »copii-fenomen«, »capete« de mijloc.

Despre Walter Scott ziceau profesorii lui cei „întâiu, că este un »prostolan patentat«, care n'are talent pentru învățat și studiat, ci numai pentru bătăi și strângării. Pe Napoleon mulți îl socotiau de foarte neînsemnat. Marele Jsaak Newton, mult timp era un exemplu, cu care se spăriau ceilalți conșcolari din clasa sa; profesorii susțineau despre el, că este neatenț, leneș și foarte greoiu la cuprindere.

Într-una din zile însă, se întâmplă că, pentru o bătaie, de pedeapsă a fost pus cel din urmă în școală. Aceasta i-a atins ambiția copilărească, din cauza aceasta odată și-a încordat toată puterea sa spirituală, și în scurt ajunse cel dintâiu, unde s'a și menținut. Despre Linné, întemeietorul noii cercetări a naturii, ziceau profesorii din școală, că nu este capabil de nimic, din care cauză tatăl lui hotărî să-l facă papucar. Un medic însă recunoscu capabilitatea băiatului și înduplecă pe tatăl său să-l lase să studieze științele naturale. Vestitul fizician Arago, nu știa nici ceti, când era de 14 ani. Justus de Liebig era totdeauna cel din urmă din clasa sa.

Spirite extraordinare prea adesea nu se potrivesc de loc în șabloanele de toate zilele ale instrucțiunii școlare, ele cer o deosebită atenție, grijire și conducere. Asupra acestor indivizi, voința lor firmă, ori favorul sorții, au adesea mai mare învârtire, decât profesorii cei mai buni. Davy al nostru, zicea mai târziu, când în patria sa toți îl socotiau de o podoabă a științei, când lumea îi zicea cel mai mare

învățat englez: „Ceea-ce sunt, am să-mi mulțumesc mie însuși. O spun, fără să mă laud, în sinceritatea cea mai curată a inimii mele.“

Bristol era pe atunci locul de întâlnire al tuturor partizanilor Republicii franceze în Anglia. Orașul acesta se numea, în bătaie de joc, »Cuibul democrațiilor«. Acolo alergau cete de tineri învățiați, cari urmăreau cu atențiune progresele în științe, arte, în industrie și meserii. Tinărul și agilul Humphry se vedea întimpinat cu cea mai mare căldură în cercurile normative ale străinilor și ale societății mai alese din patria sa, atunci, când Dr. Beddoes îl prezentă ca aderent și adorator al lui Lavoisier, al aceluși cetățean vestit al Republicii franceze, care Republică, pe lângă nenumărate vieți fără valoare, cerea ca jertfă și pe această viață plină de glorie. O astfel de primire între învățiați tineri, distinși, era ca un balsam în sufletul ideal al lui Humphry.

El își dete toată silința, ca să stea pe o treaptă cu ei. Asculta cu încordare vorbirile însuflețite asupra rezultatelor celor

la Braşov sub conducerea fericitului episcop de pe acele vremuri Andrei bar. de Şaguna. Oratorul se ocupa apoi cu întrebarea dacă »Asociaţiunea« a împlinit aşteptările ilustrilor bărbaţi prezenţi la adunarea din 1862 si constată, că în ce priveşte literatura frumoasă s'au făcut oarecari progrese, pe terenul ştiinţific însă aproape de loc, şi motivează aceste apariţiuni. Terminând d-l Bârseanu face un călduros apel ca să ne apropiem de popor:

»Să ne apropiem — zice d-sa — cât mai mult de omul de popor, să căutăm a-i cunoaşte firea şi aplecările, să-l luminăm cu toate mijloacele culturii moderne, să-i uşurăm năcazurile şi să-l îmbărbătam. Să-l legăm de noi cu lanţul puternic al culturii naţionale, şi astfel să facem din întreg poporul nostru o cetate tare, care să fie în stare a rezista la ori-ce atac. Lucrând astfel cu stăruinţă sub stindardul »Asociaţiunei«, care poartă devisa: literatura şi cultura poporului român, ne facem numai o datorie către noi înşine, şi dăm dovadă, că suntem un popor conşciu de sine şi vrednic de viaţă.

»Având deplină nădejde că vom şi lucra astfel fie-care pentru sine şi toţi împreună şi așa vom împlini aşteptările înaintaşilor noştri, cari au întemeiat »Asociaţiunea« cu speranţe așa mari, — declar adunarea generală de deschisă.

Urmează la cuvânt d-nii Dr. V. Saftu și V. Onițiu. Primul orator salută »Asociaţiunea« într'un frumos discurs alegoric în numele Braşovenilor, iar al doilea în numele »Societății pentru fond de teatru român«. D-l Bârseanu răspunde ambilor oratori, mulțumindu-le. Se trece apoi la ordinea zilei și se aleg comisiunile pentru examinarea raportului, pentru censurarea socotelilor și pentru înscrierea membrilor. Se anunță apoi delegații diferitelor despărțăminte. Cu această ocaziune se constată că mai multe despărțăminte nu și-au trimis reprezentanți. Președintele cetește apoi o scrisoare a d-lui Dr. Alexandru Mocsonyi, care își scuză absența din cauza morbului și dorește »Asociațiunei« succes strălucit. Ședința I se închide apoi.

La *banchetul*, care a urmat, au luat parte aproape 200 persoane. S'au ținut, discursurile obicinuite pentru Maj. Sa pentru guvern etc.

După prânz la orele 4 s'a început în fața gimnaziului *petrecerea populară*, la care a luat parte popor din aproape toate comunele din ținutul Braşovului. Râşnovenii, Feldiorenii și Tohănenii veniseră cu fanfarele lor, iar celelalte grupuri cu lăutarii lor. Diferitele jocuri naționale, executate în grupuri au oferit celor vre-o câteva mii de privitori (între cari și mulți Sași și Unguri) o privilegiată mândră și fermecătoare. Păcat, că timpul ploios a împiedecat o desfășurare mai impositantă a acestei petreceri, așa cum ea fusese proiectată de comitetul aranjator. În tot cazul comitetul merită multă laudă pentru realizarea acestei idei, iar la viitoarele adunări ale Asociațiunei n'ar trebui să lipsească

din program aranjarea unei astfel de petreceri. În uua din zilele viitoare comitetul aranjator se va întruni și va decerne premii pentru grupurile de țărani și țărance, cari s'au distins prin costumele și jocul lor.

Vineri seara s'a dat de cătră reuniunea de cântări din Braşov sub dirigența artistică a d-lui prof. G. Dima un *concert* splendid în sala Redutei. D-l N. Iorga scrie în numărul de ieri al revistei sale »Neamul Românesc« următoarele rânduri elogioase despre reușita concertului:

„Aceiași senină și bună bucurie la concertul de seară, al corului, pe care l'a alcătuit și-l conduce maestrul Dima. În aria populară, în musica clasică, în balada istorică, de o potrivă, *cântăreții din Braşov au dovedit că sunt printre cei mai buni, ce-i are neamul.*“

După concert a urmat o *animată petrecere cu joc*, care a durat până în zorile zilei.

Sâmbătă la orele 10¹/₂ s'a ținut a doua *ședință* a Asociațiunei. Sala festivă a gimnaziului era din nou plină de un public distins și numeros. D-l V. Goldiş face un *exposeu* frumos și bine alcătuit asupra raportului comitetului, relevând cele mai însemnate momente din anul trecut de activitate a Asociațiunei și propune să se primească raportul, adunarea să-și exprime față de membrii răposai condolețele ei și să se aleagă membrii onorari d-nii: P. C. Sa archimandritul Dr. I. Pușcariu, Dr. Diaconovich, fostul prim-secretar al »Asociațiunei« și d-l adv. Em. Ungureanu. Adunarea primește propunerile cu unanimitate. Se mai exprimă mulțumită protocolară d-lui Ioan I. Lăpădatu pentru activitatea sa de 1 an ca secretar II în serviciul Asociațiunei. În jurul abdicării prim-secretarului literar se încinge o viață și lungă discuțiune principală, care s'a sfârșit cu luarea la cunoștință a decisiunilor și a pașilor făcuți de cătră comitetul central al Asociațiunei.

Budgetul (raportor Ioan I. Lăpădatu) se primește deasemenea. Raportorul comisiunei pentru înscrierea de membrii, d-l prof. Petrovici raportează că s'au înscris 6 membri noi fondatori, 9 pe viață și mai mulți ordinari. La propunerea d-lui Dr. Sextil Pușcariu, însoțită de o frumoasă expunere a activității d-lui O. Goga ca poetul neamului, d-l Octavian Goga se alege cu unanimitate secretar literar al Asociațiunei.

Ședința se închide la orele 2 p. m. După amiază la orele 1¹/₂ s'a ținut *ședința festivă* a secțiunilor literare și științifice ale Asociațiunei. A vorbit frumos și cu căldură d-l Andrei Bârseanu despre marele nostru bărbat de litere, fericitul *Samuil Micu Klein*, dela a cărui moarte s'au împlinit tocmai 100 ani, iar membrul secțiunei științifice d-l A. Vlaicu ține o interesantă conferință despre chemie și progresele făcute în aceasta știință. La orele 5¹/₂, ședința se închide.

Seara s'a dat *teatru* cu concursul d-șoarei O. Brașoveanu și a d-lui Z. Bârșan. Cunoscuții și binemeritații noștri artiști s'au distins și deasfădată, procurând publicului ales și numeros momente de înaltă plăcere artistică atât în »Ovidiu în Tomis« cât și în comedia »Slugă la doi stăpâni«. Diletanții brașoveni, deși mult ocupați cu pregătirile »Asociațiunei« au făcut în puținele probe ce le-au stat la dispoziție, tot ce le-a fost posibil, pentru a înfriza un ansamblu corăspunzător. D-șoarele: Marioara G. Dima, Marioara Rusu și Lucia Bogdan merită toată lauda. Deasemenea și d-nii I. Broju, I. Morariu, G. Mercheșan, S. Roșca, V. Braniște. A. Bârșan, V. Neaguț, N. Furnică, I. Sturduza și Popescu. Artiștii și diletanții au fost răsplățiți cu bogate aplause.

Costumele romane din Ovidiu au fost puse la dispozițiunea despărțământului Braşov de cătră direcțiunea teatrului național din București.

Între piese a declamat cu sentiment d-l T. Morariu, bursierul societății fondului de teatru, minunata poezie a poetului O. Goga »Clăcașii«.

Poetului, prezent la reprezentație, și declamatorului s'au făcut călduroase ovățiuni.

După reprezentație publicul s'a întrunit în încăperile »Redutei« petrecând încă câteva momente senine și vesele împreună.

Duminecă dimineața partea cea mai mare a oaspeților, în număr de peste 300 a plecat la expoziția din București, iar restul spre casele lor. Rap.

De la expozițiune.

București, 9 Sept. v. 1906.

Zilele acestea au urmat una după alta câteva din cele mai însemnate serbări jubilarie ale expozițiunei. Numeroase cete de oaspeți, reprezentanți ai Românilor de peste hotare, din Macedonia, din Arad, corul românilor din Sibiu, elevii și elevele școlii primare din Sofia sub conducerea profesorilor lor, pe lângă aceștia români și elevi români din Dobrogea și din alte părți, corul din Sulina, au fost primiți cu cele mai călduroase simțăminte de frăție și entuziasm național. Tot acum au coincis deschiderea congresului pentru înaintarea științelor, împreună anul acesta cu congresul didactic, apoi congresul băncilor populare, congresul internațional al proprietății literare și artistice, cu privilegiul căruia au venit și o mulțime de oaspeți străini. Între aceștia cel mai ilustru este celebrul astronom și scriitor francez, Camille Flammarion, care a ținut aseară și o conferință în sala Ateneului, despre »știința și cugetarea omenescă«, urmată de un frumos concert dat de orchestra expozițiunei.

Darul trimis națiunei române din partea Romei.

Martii în 7 Septembrie st. v. s'a inaugurat congresul științelor și instrucțiunei publice și tot atunci s'a primit cu mare solemnitate prețiosul dar, ce glorioasă noastră mamă Roma, eterna *alma mater* a popoarelor de ginta latină, l'a trimis României la serbarea ei jubilară, prin ajutorul de primar din capitala Italiei, contele de San-Martino, ca simbol al originii noastre comune și ca semn de frățească iubire. Acest dar, care fusese deșos ca o prețioasă suvenir istorică în palatul artelor și care pentru această ocaziune este espus publicului în mijlocul arenelor, pe un înalt pedestal, este legendara lupoaică lăptând pe pruncii Romulus și Remus, turnată în copie de bronz după cea descoperită în ruinele Capitolului, unde a fost templul lui Jupiter.

Ilustrul reprezentant al Romei luă cel dintâiu cuvântul și într'un magistral discurs amintește trecutul Italiei și al României foarte asemenea prin suferințele, sfâșierile, umilința lor, cum și prin luptele vitejia și sacrificiile lor pentru unitatea și independența națională. Și arătând cu mâna spre monumentul de bronz, care sta talnic înaintea tribunei, în mijlocul arenelor, înconjurat de elevii școlii italiene din capitală și de compania micilor dorobanți, ale căror stindarde, italian și român, fălăiau deasupra lupoaicei, »Roma a voit să fie față la bucuriile voastre de azi, — continuă oratorul — și vă trimite acest simbol al maternității ei, care să vă aducă aminte de originea voastră comună, de gloriile trecutului și de puterea de azi. Această lupoaică, care se păstrează de 27 de veacuri, vă va aminti totodată de puterea nemuritoare a spiritului latin, care a dominat și a civilizat lumea și care, după veacuri de întunec și barbarie, ce Asia revărsase asupra lumii civilizate, astăzi înflorește din nou în deosebite țări cu o nouă vigoare și continuă a cuceri lumea cu armele pacifice ale artei, științei și industriei. Această lupoaică, care simbolizează patria italiană, vă va spune, că acolo sunt milioane de suflete, cari simțesc și cugetă ca voi, cari sunt frații voștri, se bucură de prosperitatea și progresul vostru și vă aduc cele mai călduroase urări pentru viitorul vostru.«

A răspuns d-l I. Lahovari, ministrul domeniilor, și d-l Dr. Istrati prin discursuri asemenea însuflețite de un entuziasm național, cum numai la epoce mari se aud.

— Singură existența noastră pe aceste locuri, zise Dr. Istrate, este o minune după tragedia de atâtea veacuri, prin care am trecut și este o învederată probă de vâjșoșia și puterea de viață a neamului nostru. Noi am păstrat cu sfințenie virtuțile străbune, suntem mândri de originea noastră și încrezători în viitorul nostru. Nu e om pe pământ mai mândru ca săteanul

mai nouă din științe, se încerca singur să țină conferințe științifice și avu marea mulțumire că acestea au fost aclamate. Încercările cele dintâiu în cuvântări publice, de multeori sunt hotărâtoare pentru viața întregă, cel puțin așa au fost pentru eroul nostru. El a învățat să-și cumpănească și să-și judece puterile sale. Chiar și noul său cerc de activitate îi dădea de multeori ocaziune să aducă în discuție proceduri importante, și unele teme, netractate mai înainte, prin o esplicare și înfățișare proprie căpătau farmecul înviorător al unei noue experiențe.

Humphry Davy recunoscu în curând, că în noul său principal a găsit un maestru destoinic în chemie. Încercările de vindecare prin inspirarea diferitelor gazeuri îl interesau foarte mult, așa că se hotărî să facă încercări la sine însuși, ca esperiențele câștigate asupra efectului metodei, să le poată espune cu atât mai clar și mai sigur. Aceasta nu era lucru ușor și fără pericol. Deși în lucrările acestea viața lui era adesea în pericol, râvna pentru lărgirea științei sale îl agita cu

asa putere neînvinșă, încât dela o încercare îndrăzneată, trecea la alta. Urmările rele ale zelului său mai mult îndrăzneț, decât cuminte, pentru chemarea sa, nici n'au întârziat. Lăncezirea timpurie a corpului său, atât de viguros la început, de comun se atribue modului său de viață, extraordinar de încordat și stricăcios sănătății, petrecut în salele de experimete pneumatice ale institutului. În anul 1799 Davy examină gazul oxidul nitrogen, descoperit de Priestley. Prin inspirarea lui observă că i-se irita sângele într'un mod neobicinuit. ba, în sfârșit, îl cuprinsese niște convulziuni, încât își închipuia, că nu are să se mai îngrijească de existența sa, și spiritul lui, înconjurat de închipuiri fantastice, atrăgătoare, rătăceau în lumi suprapământene. Într'aceea corpul lui căzu într'o stare îngrijitoare de spasmi formale, din care soții lui îl putură trezi numai după multă osteneală.

Istoria acelor experimete însemnate, care o publică în anul 1800, fiindcă aduceau în discuție ceva cu totul nou, făcu mare senzație. Numele tinărului fu des

pomenit. El atrase luarea aminte a multor autorități științifice. — A făcut încercări și cu diferitele compoziții cu gazul carbonic-hidrogen. Acestea l'au condus la rezultate mai puțin interesante, au avut însă unele urmări stricicioase pentru sănătatea lui. Totuși a dat și încercările acestea noaună informații despre felul și influința gazurilor asupra corpului omenesc și făcură și mai cunoscut pe curajosul tinăr învățat. Pe când făcea aceste studii originale, nu neglija a urmări conștientios și ceialalți rami de chemie, în cari îi servia ca conducător probat Dr. Beddoes.

Pe timpul acesta privirile tuturor învățaților englezi erau ațintite asupra așezământului »Institution of Great-Britain« întemeiat în Londra cu puțin mai înainte. Așezământul acesta, întemeiat de renumitul conte Rumford, avea de scop promovarea științelor, totodată a folosi spre scopuri practice rezultatele câștigate, prin aceea, că ori-ce progres însemnat, în institut se esplica marelui public cult. Instituția, umplând o trebuință reală a fost

primită de toți amicii progresului, cu deosebire însă a produs speranțe mari între zeloșii tineri talentați, mai vartos că întemeietorul a făcut un început fericit cu angajarea unui număr dintre tinerii cei mai distinși.

Când contele Rumford se strică cu distinsul chemician, profesorul *Garnett*, unul dintre profesorii institutului, concesse lui Davy, cu toate că era așa tinăr, să țină câteva prelegeri »de probă«.

Dar deja cu prima prelegere tinărul învățat eși învingător: ascultătorii erau încantați. Și în faptă, modul de espunere, însuflețirea care vorbea din graiul lui, claritatea nedisputată a gândirilor sale și felul nou, cum înțelegea el științele, captiva pe fie-care cugetător. Acuși era îmbulzeala la prelegerile lui așa de mare, că sala cea mai mare din institut, nu era în stare să cuprindă mulțimea ascultătorilor. După o prelegere, la care a asistat și prințul de Wales (mai târziu regele George IV), zise acesta: »numai acesta poate fi profesor de chemie la institut« și pe

din Dacia, când întrebât fiind de obârșia sa răspunde: *eu sunt Român*. Ilustre oaspe, uită-te în jurul tău și spune Romei cum ne găsești, spune că România ca și Roma, este eternă, spune, că memoria lui Traian este eternă între noi și că n'am uitat deprinderea, care am învățat-o de la el, de a învinge și a cuceri pe dușmani.

S'au oțit apoi trei telegrame, una către regele Carol al României, altă către regele Victor Emanuel al Italiei și a treia către d-l Cruciani Alibrandi, primarul Romei, cărui i-se spune, că „reprezentantul său este primul trimis al Romei, de când Traian a plecat de aici“ și i-se aduce mulțumită pentru frățesca iubire arătată prin trimiterea simbolului lupoaicei legendare.

Această telegramă publicată în italienește, se zice că a făcut mare impresie în toată Italia.

Au mai vorbit încă cu același entuziasm și în același înțeles, d-l Alexandru Ciureu, ajutorul de primar al Bucureștilor și d-l Fantolli. Toate celelalte ramuri ale gîntei latine — a zis A. Ciureu — au fost de la început mai strâns legate între sine prin pozițiunea lor geografică și prin credința religioasă, având scaunul suprem al religiunii în Roma. Numai noi Români rămăsesem despărțiți ca o insulă pierdută în oceanul popoarelor slave și multă vreme am fost socotiți ca slavi. Azi toată lumea recunoaște originea noastră latină, dar nici odată această recunoaștere nu s'a făcut atât de pronunțat, așa de solemn și cu acel simțământ de iubire, cum ni-o face astăzi Roma, mama noastră comună, aici în arenele romane. E însemnat acest moment în istoria neamului nostru și noi suntem adânc recunoscători pentru acest act Romei și nobililor ei reprezentanți. Și dacă regret ceva e, că în acest moment nu se mai află aici acei Români veniți din patru unghiuri, cu corurile lor fermecătoare, ca și la olaltă cu toții să cântăm laude mamei noastre Roma.

Și tot deodată d-l Ciureu se obligă, în discursul său, că la cea dintâi ședință a consiliului comunal va propune ca lupoșica capitolină, care a hrănit cu lapte pe străbunul nostru Romulus, să fie aşezată pe una din zidurile Bucureștilor, care va purta numele de *piața Romei*. Avem în București strada Romană, strada Italiană, strada Romulus și strada Remus. Piața Romei va aminti și mai mult originea noastră și chipul de bronz al lupoșice capitoline va rămânea un neperitor semn de venerațiune pentru cetatea eternă și de iubire pentru Italia și pentru frații noștri Italieni.

Despre solemnitatea și ședințele congreselor vom vorbi în alt număr.

Correspondentul.

Excursionistii ardeleni la expoziția din București.

(Correspondență specială)

București, 27 Sept. n. 1906.

Când am plecat Duminecă, în 23 Sept. din Brașov, mi-am propus imediat să trec din vagon în vagon, ca să cunosc personal pe fiecare excursionist și să-i scriu numele.

N'a fost lucru ușor, căci erau 9 vagoane de cutrierat și 331 persoane de scris. Nici n'am isprăvit așa curând. Când am sosit în Predeal cu trenul nostru special, înii mai rămăsesse să fac recensământul în 3 vagoane. Nu mi-a rămas alta, de cât să le iau după ce am trecut granița pe toate din nou la rând, căci de și trenul ungar a venit cu noi până la București, s'a întâmplat totuși ca unii și-au mutat locul.

Era interesant, că mai pe toți pasagerii îi cunoșteam măcar după nume și se mirau, că n'apucau să-și spună numele și eu imediat le spuneam locul, de unde sunt și funcția ce o ocupă. Erau, vezi bine, tot persoane cu nume apreciate în viața publică românească și pentru un gazetar ușor de cunoscut.

Poate totuși aș fi isprăvit mai curând recensământul, dacă nu se întâmpla să ajung la familia Mica din Someș-Odorhei tocmai când își desfășeau merindea. D-na Mica, cunoștință veche, și cu nepoțica d-sale, d-șoara Paulina Huza, nu m'au lăsat să trec mai departe până n'am făcut și recensământul fripturilor, brânzeturilor și beuturilor aduse cu sine din Someș-Odorhei. — În sfârșit tocmai când se opri trenul în Sinaia am completat lista călătorilor, pe care o las aici să urmeze:

G. Pop, de Băsești, Parteniu Cosma directorul Albinei, Asesorul Ivan, din Sibiu, A. Pop, de Capolnoc-Monoștor, jude de tablă Baia-mare, Sylvia Papp-Szilágy de Băsești soție de consilier ministerial, Budapesta, Marița Rákoczy n. Filip cu fiul său Al. Rákoczy, Dr. Liviu Lemény avocat Sibiu cu d-șoara Nora studentă în filozofie. Dr. I. Marcu și Stetan Pop, canonic, Blaj, Aurel C. Domșa, redactorul »Unirea«, Dr. Aurel Novac deputat cu d-na, d-șoara și cu d-șoara Augusta Rutenescu, Dr. Ștef. C. Pop, deputat, Iacob Popa, protonotar metropolitan.

Dr. Aurel Vlad, deputat cu d-na, Vasile Mica cu d-na din Someș-Odorhei și cu d-șoara Paulina Huza din Dej, Iosif Lemény, propr. Bonțida, V. Damian protopop și deputat cu d-na, d-șoara și fiu, I. Săbădeanu, comerciant cu fiul Romul, Brașov, d-na Mazzuchi cu d-șoara, A. Iulia, protopopul R. Furdui cu d-na Câmpeni, Dr. Teofil Dragoș avocat Baia-mare și d-șoara Klein de Hessendorf, d-na văd. Gavr. Dragoș Hideaga, protopopul Givulescu Radna, I. Petrovici profesor cu d-na și fiul Virgil Brașov, protopopul Voicu Hamzea cu d-na Lipova, V.E. Moldovan, publicist, Cluj Sebast. Olariu cu d-na Făget, C. Bucșan, Horia P. Petrescu, Dr. Proca cu d-na, Dr. Bologa cu d-na Sibiu, Dr. I. Popovici cu d-na Făget, Dr. Aurel Cosma Timișoara.

Dr. Liviu Ghilezan avocat din Moșoș cu d-na, Dr. Ioan Giurgiu candidat de avocat, Dr. Alexandru Pop medic în Bistrița cu d-na, d-na Ana Filip, Abrud, Dr. Ciuta avocat din Bistrița cu d-na Maria

n. Butean de Șomcuta mare, G. Urdea, prim pretore, Arpașul inf., Dr. Dionisie Roman, avocat Mediaș, Dr. Alexandru Morariu avocat, Ibașfalău.

Romul Mircea, protopop Mediaș cu d-na, Dr. Tămaș avocat, Hida Almașului Dr. Morariu, avocat, Cluj, cu d-na, n. Anii Bohățal, protopopul I. Serb din Șomcuta mare, Teodor Medan, comptabil la »Răureana« C. Monoștor cu d-na, Eug. Sâmpeteanu candidat de adv. Brașov.

Protopopul Gerasim Domide, Bistrița, d-na Flora Avram n. Petri, Maieru, d-ra Cornelia Petri, Năsăud, Dr. Aurel Nyilvan candidat de avocat, Sibiu, Gavril Oșan stud. în drept.

Profesorul Ilie Câmpeanu, G-gyo St. Miclăuș cu d-șoarele Iulia și Silvia, M. Ittu, silvicultor cu d-na, Dr. Vescan avocat, Teaca, Gr. Popescu preot, Suciu de Jos, Al. Niculescu preot cu d-na din Gode-Mesterhaza, G. Fuciu comptabil, Cohalm, I. Bercan preot cu d-na, Mercheașa, N. Gherman preot, Roghia, G. Repede preot Homorod, I. Gărbacea, Zărnești, G. Mircea inv. Lovnic.

D-l I. Tulbure v-notar cu d-na, Zlătina, Elvira Comaniciu, G. Pop notar din Părău cu d-na, I. Mănoiu preot în Bran cu două domnișoare.

Dr. Victor Poruțiu avocat Cluj, d-na Carolina Pop, Morlaca, Andrei Cadar țaran frunțaș din Gode-Mesterhaza, care s'a făcut membru pe viață la »Asociațiune« — cu soția, I. Dăscălescu stud. în teologie, București.

Dr. Eugen Bran avocat Teaca, Ioan Agărbiceanu preot Bucium-Șasa, Dionisie Șimon din Sân-Georgiul de Câmpie cu d-na, Simion Bozanciu, director de bancă în Biserica Albă cu d-na, Dr. Harșia avocat Reghin, V. Domșa protopop Orăștie.

Florea Pernea cu d-na, Ștefan Median cu d-na din Brașov.

Lazar Iernea protopop Ciomocoș cu d-na, Dr. G. Anca medic C. Monoștor.

Protopopul Sergiu Median, Sebeș cu fika, I. Vătășan cassierul »Asociațiune« cu d-na, G. Vătășan profesor Brașov cu d-na, Florian Rusan, protopop, maiorul I. Segăiceanu, avocatul Dr. Străvoiu, Brașov Dr. Bireescu, avocat, Panciova, I. Murădroiu, cassierul »Albinei« din Brașov cu doamna.

Ilie Oană, notar Țințari cu d-na n. Viorica Magdu, I. Boeriu preot Lechința, Irodion Neguț, Brașov cu d-na.

Dr. Nicolae Vecerdea, dirigentul Albinei cu d-na, și d-șoara Petric, N. Bogdan profesor cu d-na din Brașov, Galacteon Șagău protopop cu d-na și d-șoara Georgeta Sandor, Romul Verzea, preot, Satulung cu d-na, Dr. Andrei Monda cu d-na și nepoata d-șoara Marioara Strimbu, protopopul Artimon Blasianu, Obreja, Cornel Popa cleric Măhaciu. G. Crețaru proprietar cu d-na, Vingard.

Inginerul I. F. Negruț, Blaj cu d-na, I. Bădițoiu, Brașov cu d-na, Mitzi Kessler Maria Constantin, Brașov, subl. N. Ioaneș, Brașov.

Andrei Vodă preot Ormeniș, Gavril Pop protopop Măhaciu, Atan. Gărduș învățător, G. Gergely preot Toarcla.

Aurel Muntean cleric abs., Zaharie Muntean inv., Nic. Munteanu econom, Zenovie Lebe econom, toți din Merghindeal.

Ioan Vasvary paroch, Victor Vasvary capelan, Bărsăul de sus, N. Câmpeanu primar din ? (Fărna-mare), C. Papuc, teolog Turcheș.

I. Goron stud. jur. Cuzdrioara, Voicu Nițescu stud. jur. Săcele, Traian Stoica stud. jur., E. Stoica cleric abs. Veneția de Jos, I. Negrea stud. jur. Pojorta, I. Banciu proprietar cu d-na, T. Doboș, N. Țintea, Dr. I. Marcu, toți din Săliște.

Marcu Popescu, măcelar Hațeg, David Radeș, forestier metropolitan cu d-na Valeria n. Alutan, Veza; Silviu Dragomir, teolog Gurasadului, Victor Herman, teolog de Cernăuți Dej, Costache Moldovan stud. jur., Ștefan Jianu, teolog de Cernăuți, Alibunar, Pavel Roșca, teolog de Cernăuți. F. S. Petru.

Teofil Dragomir mare proprietar Lupoșia, Romul Raca preot, Bruțar cu d-na, Adam Leșnican, director de bancă, Dobra cu d-na și două domnișoare, V. Babi, comptabil la »Bihoreană« cu d-na.

Protopopul Tului Roșescu Cluj cu d-na, Dr. Lascu, candidat de avocat Oradea, I. Savu, primar, N. Caciara, D. Eleneș I. Vereș, V. Lucacia, M. Rocaciu, T. Eleneș, P. Pop toți economi din S. Miclăușul Român (Bihar), în frunte cu preotul lor M. Hașaș.

V. Pop de Harșian, avocat cu d-na, Aurel Harșian, candidat de avocat Sibiu, N. Motoc stud. jur. Făgăraș, Simion Moldovan inv. pens. cu d-na, Beclean.

Dr. Parasca, medic Hațeg cu d-na și copiii Leonel și Miriana, și cu d-na Maria Penciu, Victor Pop, comptabil la »Hațegană«.

Gavril Barbu inginer, Mociră, N. Barbu redactor la »Românul« Cleveland (America), Andrei Hossu, învățător, Bărsău, Simion Zăhan preot Brețcu (M. Turda), I. Mureșan Kendi-Lona, V. B. Mutenescu, preot Solovăstru, N. Butelanc, preot Vidra de sus, d-na Maria Gomboș, Dion. Pop-Moldovan preot în Brusturi.

Elizeu Moga, preot Apahida cu d-șoara Leontina, Al. Pop de Cernești.

Carl Schuster cu d-na, Iohann Rehner cu d-na, Iohann Riemer cu d-na, sași din Teaca.

D-na Aurora văd. Grigorița și d-șoara Iulia Ladu, Răstoșnea, Dr. Mezin avocat Timișoara cu d-na, N. David director de bancă, Bucium, Maria David, d-șoara Eugenia David, Bucium.

Adrian Oțoiu, teolog Cetea, Corn. Dăramuș stud. med. (Graz), Cetea, I. Popescu proprietar Toplița cu d-șoara Alexandrina, căpitanul M. Cioban, Arad, loc. Miculescu Brașov, d-na R. Patița, Dr. Rubin Patița avocat, d-șoara Elena Patița A. Iulia.

Cornel Popovici cu d-na Hațeg, d-na Boldeu, Turda, Tereza și Ida Pipoș Sibiu, C. Colbazi cu d-na Spring, Emil Bologa, comerciant, Brașov.

Dr. A. Ceușan cu d-na și 2 domnișoare Reghin, Iuliu Roșescu funcționar la finanțe.

Văd. Elena Marinovici n. Munteanu, I. Butu cu d-na și d-șoara Aurelia, I. Boșdeanu cu d-na, I. Fărcaș cu d-na Satulung, Sever de Barbu comptabil Reghin cu d-na și d-șoara Aurora, Sidonia Munteanu, văduvă de subțud, Sibiu, G. Merce comerciant Benefalău, Alex. Birtolom sub notar la judec. Hațeg.

R. Cristolovean inv. dirig. cu d-na, V. Bude inv., V. Cârstocea, I. Nan, I. Vle-

lângă toată opoziția contelui, dorința prințului s'a realizat.

Denumirea a urmat în Maiu 1801 și a fost salutată cu mare simpatie din partea numeroșilor prietini ai lui Davy. Într'adevăr a fost un eveniment, care a produs mare șgomot, că un tânăr de 22 de ani, crescut în referințe foarte restrânse, din puterea sa proprie să ajungă la o demnitate atât de însemnată și că s'a aflat vrednic pentru postul de profesor de chimie la institutul regal din Londra.

Bucuria lui Humphry Davy era nemărginită. El recunoștea din adâncul inimii și cu recunoștință, ce favor i-a dăruit binevoitoarea soarte. El și știa acum prea bine, că ochii tuturor sunt îndreptați asupra lui, și că toți așteaptă lucruri mari dela el. Curajul și însuflețirea pentru știința sa, îi creșteau în fața importanței lucrărilor cu cari a fost însărcinat.

În urma prelegerilor sale strălucite, cum își în urma numeroaselor cercetări cu metale, alcalii, pământuri, toate încoronate de isbândă, tot mai mult era stimat din partea soților de profesiune precum și

al celorlalți oameni cugetători. Cu deosebire, i-a mărit gloria, stăruința lui de a îmbogăți descoperirile în doctrina, încă nouă pe atunci, a lui *Volta*, despre electricitate. La descompunerea apei prin electricitate, săvârșită de Carlisle și Nicholson, el adause, în curând, o descompunere similită de acide, pământuri și alte materii compuse. Cercetările lui conduseră la renumita ipoteză, că ori-ce acțiune chimică în materii se produce prin electricitate. Prin aceasta a obținut chimia o bază teoretică nouă, cu mult mai mulțumitoare, pe care, cu deosebire învățații specialiști au pus mare pond.

Deja în anul 1803 Societatea regală de științe din Londra a numit pe tânărul învățat de membru al ei și, trei ani mai târziu, Davy ocupă chiar locul de secretar al acestei Corporațiuni învățate, renumită în lumea întreagă. Douăzeci și cinci de ani a fost unul dintre cei mai activi membri ai acestei Societăți.

Anul 1807 a fost alt punct însemnat de glorie în desvoltarea bărbatului distins. De mult se presupunea, că Kaliul

și Natron sunt corpuri compuse, dar până atunci n'a isbutit nime să le descompună. După esplicarea lui Davy descompunerea se putea efectua numai prin o putere electricitate foarte mare. El folos, așadar, o columnă voltaiană, construită din nou de el, cu 2000 plăci de plăci, cu ajutorul căreia, după multe încordări, îi succese descompunerea.

După acestea descoperi două metale nouă, Kaliu și Natriu, un eveniment cu urmări bogate pentru chimie. Metalele s'au aflat mai ușoare, ca apa, ceea-ce până atunci se credea de imposibil; ele constituiau însă și un element principal în materiile plantelor, despre ceea-ce, până atunci nu avea nime nici o idee. Cu toate că pe atunci domnea cea mai înverșunată dușmănie între Anglia și Franța, totuși cea mai însemnată corporațiune de învățați a Franței, »Institutul«-ul din Paris, a votat genialului englez Humphry Davy premiul de onoare, fundat de Napoleon pentru descoperiri mari, cari fac epoce, de 30,000 franci.

Davy, împintinat tot mai mult prin

astfel de isbânzi, cu columna sa uriașă încercă să topească și să cristalizeze carbunele, ca prin aceasta, dacă să poate, să afle, cum se formează diamantul. Deși n'a descoperit această minune a științei, stăruințele lui avură de rezultat descoperirea *luminei electrice a cărbunelui*. Prin anii 1812 și 1813 și-a publicat excelențele sale cărți de studiu. Numărul descoperirilor sale mai mici este atât de mare că nu se pot înșira toate aici.

O descoperire dintre cele mai cu succes și mai binecuvântate a făcut Davy în urma unei nenorociri dureroase.

Anume în anul 1812, se întâmplă o explozie înfricoșată în minele de cărbuni Felling, care a ucis peste o sută de muncitori și, pe lângă aceea, proprietarilor mineri le cauză o pagubă extraordinară. Evenimente de acestea, mai puțin fatale, erau de mult la ordinea zilei. Nici o mirare deci, dacă s'au încercat foarte mulți, ca să afle mijloace de apărare contra lor. Trebuința de astfel de mijloace nici odată n'a fost așa de întetitoare ca tocmai acum, când nenorocirea amintită umpluse de

dea, And. Tret economi; D. Armăsar, I. N. Munteanu, feciori, G. Ilie și doamna, d-șoara Mariți și Aurel, G. Stăniloiu și doamna, precum și d-șoarele Elena și Maria toți din Râșnov, Petru Kurmes jun. Bran.

Studentii de gimnaziu din Brașov: G. Stoica, I. Iencea, G. Coman, Iul. Givulșcu, N. Mandai, C. Tisu, I. Mandai, G. Petrișor, I. Pleșa, I. Biro, Victor Ciuta, I. Raucanu, S. Borzea, D. Morariu, Vict. Raucanu, I. Evuțianu, N. Ilieș, G. Popovici, Sol. Sofonea, Miron Noaghea, Ștef. Perian, Mircea Mocanu, G. Davidescu, I. Boeriu.

București, 27 Sept. 1906.

După cum se poate vedea din lista excursioniștilor, pe care vi-am trimis-o, în excursiunea ce s'a aranjat în legătură cu adunarea Asociației tinerii la Brașov, sunt reprezentate toate ținuturile locuite de Români prin cei mai aleși fruntași ai săi.

Trenul nostru special a sosit în gara de nord Duminecă seara la orele 11. Primire oficială nu s'a făcut. Un comitet s'a îngrijit, ca excursioniștii să fie plasați pe la hoteluri, iar grosul de peste 200 persoane au fost conduși de subofitieri la cazarma de geniu de la Cotroceni. Aici am dormit noaptea dintâi foarte bine, în pat curat și sală curată.

Luni, 24 Septembrie la orele 9, d-l Iorga a ținut o conferință la institutul Pompilian, explicând tot ce ar fi mai vrednic de văzut la expoziție. D-l Iorga a avut bunăvoința a ține și Marți o conferință în același local. Foarte mulți dintre excursioniști au ascultat cu viu interes conferința.

Luni la orele 10 Regele și Regina au vizitat expoziția. Excursioniștii au aclamat părăchea regală. Eșind dintr'un pavilion, Regele a vorbit cu protopopul Domide și redactorul A. C. Domșa, întrebând pe cel dintâi de unde este, iar pe al doilea l'a recunoscut dintr'o audiență anterioară. Mulți dintre noi, cu deosebire țărani, au admirat ordinea perfectă și curtenia poliției din București, care nu dedea ghionturi, nici nu împingea lumea sau spăria cu baioneta, cum au văzut ei pe la dânsii pe acasă.

Toată ziua dintâi am petrecut-o vizitând diferite pavilioane. Este de văzut aici pentru săptămâni întregi. Frumuseța expoziției este neîntrecută. Seara am fost la »Arenele Romanex«, unde s'a reprezentat »cucerirea Daciei« de către împăratul Traian. A fost o reprezentație înduioșătoare, pentru care d-l Davila, directorul Teatrului Național, care a pus în scenă aceste jocuri istorice, merită să fie felicitat.

Marți am continuat cu vizitarea expoziției, iar seara unii s'au dus la »Arene« unde s'au reprezentat iarăși scene din »poveștea neamului«, alții s'au dus la teatru unde s'a dat »Moș Ciocărlan« de către Reuniunea de cântări din Sibiu. Timpul a fost foarte răcoros. Un vânt rece te pătrundea până la măduvă. Regele și regina au vizitat diferite pavilioane atât înainte cât și după amiază. Luni seara regele a fost și la arene, iar Marți seara a asistat la arene numai principele Carol, însoțit de guvernorul său și de directorul teatrului d-l Davila.

O delegațiune de vr'o 15 domni și dame, membri ai »Asociației«, sub conducerea d-lui Andrei Bărșeanu, s'a pre-

zentat Marți d. m. la orele 6 la d-l comisariat general Dr. C. I. Istrati felicitându-l pentru succesul splendid obținut cu Expoziția și mulțumindu-i pentru bunăvoința arătată față cu oaspeții ardeleni. D-l Dr. Istrati a răspuns într'un călduros discurs, relevând manifestarea de simpatie a Români și a Franței față cu sorioara mai tină.

Mercuri în 26 Septembrie a fost un timp ploios și vizitarea expoziției a fost din cauza vântului rece și a ploaiei mărunte aproape imposibilă. Mulți din excursioniști au făcut o călătorie până la Constanța. Din cei ce au rămas, un număr frumos s'a întrunit la Bragadiru, unde s'au rostit mai multe toasturi.

Am vizitat și eu aproape toate pavilioanele, a căror descriere amănunțită a început să o facă cu condeul măestru un venerabil amic al ziarului nostru cu locuința în București. Când ai la dispoziție numai 2—3 zile este imposibil să te alegei, decât cu niște impresii generale.

Relevez totuși aci vizita mea la geamia turcească, unde am văzut pentru prima oră în viața mea față 'n față o cadână (femeie turcă). Aceasta este văduva lui Ismail-pașa, Fatma, de la Medjidia. O femeie tânără și plină de entuziasm pentru patria sa, România. Ea mi-a istorisit greutățile enorme, cu cari a avut să lupte până ce s'a putut înjgheba expoziția de lucruri făcute de Turcoai. Fatma este o cadână foarte frumoasă cu ochi extraordinari de mari. Așa ochi n'am mai văzut în viața mea. Ea spunea, că a fost de mai multe ori în audiență la regina, iar cu ocaziunea vizitei de ieri, regele s'a întreținut mult cu dânsa și i-a promis, că se va îngriji de creșterea pe cheltuiala casei regale a fetei Anica Ionescu, adoptată de Fatma. Anica Ionescu este o fetiță de 10 ani, mamă-sa a fost Transilvăneană din Sălaj, în serviciul Fatmei. Murind femeia, Fatma s'a îngrijit de ea, iar de acum se va îngriji regele.

Am rămas încântat de conversația avută cu frumoasa cadână, și la plecare i-am dat mâna. Bucuros i-aș fi sărutat-o, căci avea o mână drăgălașă cu unghiile înroșite după obiceiul turcesc, dar întrebându-o înainte, mi-a răspuns că aceasta nu e permis, deci m'am mulțumit să-i strâng mâna, exprimându-mi recunoștința pentru energia, ce a depus-o întru aranjarea acestei expoziții.

Aug. Paul.

Situația în Rusia.

Ziarul englez »Daily Mail« află din Copenhaga că detectivii trimiși pentru paza țării și a marelui duce Mihail, au primit eri din Petersburg ordinul de a veghea cu puteri îndoite. La Copenhaga se crede că mai mulți anarhiști, cari au luat parte la conspirația din Stockholm, se află pe drum spre Copenhaga. Poliția daneză supraveghează pe toți străinii cari sosesc aci.

— Partidul revoluționar din Petersburg a publicat eri sentința de moarte împotriva marelui duce Nicolae Nicolaevici. Sentința de moarte sună astfel:

»Mărite mare duce Nicolae! De multă vreme stă sărmana Rusie subjugată sub dinastia Romanovilor. De câteva luni însă sărmana patrie înjosită la un grajd de vite și înglodată în noroiul inconștienței începe să se deștepte. Țara de plugari vrea să devie un stat de cultură. Dar tiranii îi stau în drum. Capul acestor figuri, cari înnoată în sânge, ești tu. La porunca ta se organizează progromurile și băile de sânge în toată țara și în Polonia. Din blestemata ta școală sunt Dubasow, Trepow și alți antecesori. Noi am decis, că dacă tu mai rămâi 24 de ore pe acest drum, te va aștepta aceeași soartă ca a lui Sergius Plehwe și a celorlalte personaje oribile. Așa să ne ajute Dumnezeu!

— Ziarele din Moscva spun că însurătoarea țărănească, semnalată la 21 Septembrie la Wjatka, se întinde mereu. Insurătoarea a izbucnit când s'au cercetat hârțile rezerviștilor din districtul Malmis-40 sate sunt răzvrătite astăzi. Funcționarii trimiși n'au mai dat știre. Sunt temeri pentru viața lor.

ȘTIRILE ZILEI.

— 15 (28) Septembrie.

† Aurelia de Jurca născ. baronessa Popp. Zilele trecute ne-a venit dureroasa veste despre încetarea din viață a mult regretatei Aurelia de Jurca născută baronessa Popp, o fiică devotată și maritimă o biserică noastre române și sufletul românismului din Maramureș. Mlădiță a familiei fericitului bar. Vasile Popp, fost vicepresident la guvernul transilvan și în urmă președinte de senat la curia reg. din Pesta, răposata s'a bucurat de cel mai mare respect chiar și înaintea străinilor în ținutul Maramureșului, unde familiile române sunt aproape toate amestecate cu elemente străine. Inmormântarea mult regretatei d-ne s'a făcut în 18 Septembrie n. în Sărășu cu mare pompă, servind 12 preoți în frunte cu vicarul Maramureșului. Odichnească în pace și fie-i memoria în veci binecuvântată!

Expoziția de copii din Apoldul-românească aranjată de Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiuului, se va ținea Duminecă în 14 Oct. n. La această expoziție se admit deocamdată numai copii din Apoldul-român cu vârsta dela 6 luni până la 6 ani. Premii se împart în valoare de 200 cor. Copiii premiați se vor cântări, măsura și fotografia. Prelegeri se vor ținea despre tuberculoză și în legătură cu aceasta despre ce să se facă pe sate în cauze sanitare și o a doua despre suflul copilului.

D-l Traian H. Popp, redactorul responsabil al foaiei noastre, plecând zilele aceste din Brașov pe timp mai îndelungat în concediu, este înlocuit interin de colaboratorul nostru intern d-l Victor Branice.

Reuniunea rom. de agricultură din comitatul Sibiuului a stabilit în ultima ei sesiune programul expoziției de vile de prăsilă, care se va ținea la 21 Oct. în comuna Săsciori.

O frumoasă faptă a unui român macedonean. Din comuna macedoneană Veria se scrie că Români, cari în timpul iernii se stabilesc la Veria, suferau cele mai mari neajunsuri din partea grecilor, în ceea ce privește locuințele. În totdeauna grecii cereau prețuri exorbitante pentru o casă cât de mică. Acest gol va fi acum umplut și aceasta datorită d-lui Toli Hagigogu. Anume acest fruntaș român a cumpărat un teren întins situat în fața tribunalului. Pe acest teren d. Hagigogu va clădi mai multe case pe care le va închiria cu prețuri modeste la Români persecutați de greci. Fapta aceasta se laudă de sine.

Societatea de lectură a studenților de la gimnaziul superior fundational din Năsăud invită la serata literară-muzicală urmată de dans, care se va aranja în Năsăud în sala de gimnastică Miercuri în 3 Octombrie st. n. 1906 în presara zilei onomastice a Majestății Sale și a zilei aniversare a 43-a dela înființarea gimnaziului. Venitul curat este destinat în favorul »Mesei studenților« dela gimnaziu. Ofertele benevole se vor publica în raportul anual al gimnaziului. Programul compus din 12 puncte (cuvânt de deschidere, coruri vocale, orchestră, declamațiuni, teatru și cuvânt de închidere) este foarte bogat și variat.

Zăpadă. Din toate părțile Ungariei ne sosesc știri, că de vre-o două zile temperatura a scăzut în mod simțitor și că în multe locuri a nins și ninge încă. În Brașov a început se cadă zăpada Marți spre Miercuri noaptea și a ținut până astăzi cu mici întreruperi. Brașovenii, cari au fost Miercuri și Joi în București, spun că și acolo se simte frigul, iar pe la Sinaia și Predeal zăpada e groasă.

Nouă omoruri în Macedonia. Duminecă, 27 August, bunul român Hagi Ghizuru din comuna Livezi, se dusese la Lumnița, ca să vândă niște brânză. După ce-și desfășurase marfa, o luă înapoi spre comuna sa natală. Dar la localitatea numită Balta-mare, situată la o depărtare de 1 ceas de Lumnița, el fu înconjurat și făcut prizonier de o bandă de antarți. Toată ziua acea bandă stătuse ascunsă la mânăstirea grecească Sfântul Ilie de lângă Oșani. Tocmai spre seară cadavru nenorocitului Român fu găsit mutilat în chip oribil. Pe corp purta mai mult de 20 de lovituri de pumnal, ochii îi fuseseză găurii, limba tăiată. Ucigașii au dispărut.

Români din Livezi mai au de plăns pe încă un scump frate al lor. Anume, Sâmbătă în 26 August grecomanul din Livezi Sterie Tică reuși să înduplece pe Românul naționalist Gheorghe Naum din aceiași comună, ca să-i ducă o scrisoare la orașul Ianița. Dar Gheorghe Naum nici n'a ajuns la Ianița și nimeni nu știe ce a devenit. Este mai mult decât probabil, că chestia cu scrisoarea era o cursă ce i-s'a întins și că el a fost măcelărit de antarți.

Societatea de lectură a tinerimei dela institutul ped. teologic din Arad s'a constituit în 2(15) Septembrie a. c. sub conducerea P. C. Sale Roman R. Ciorogar, director, în modul următor: president: G. M. Teah cl. a III., secretar: Petru Fleșieriu cl. a II., bibliotecar: Dimitrie Lupea cl. a II., casar: Simion Stana cl. a I., notar: Traian Moger ped. a IV., controlor:

spaimă pe toți muncitorii mineri, încât o mare parte din ei au declarat, că mai bucuros părăsesc cu totul o muncă, care este împreună cu pericolul vieții. Aceasta amenința cu ruină o parte mare din cele mai însemnate ramuri de industrie engleză, cu deosebire însă de proprietarii minelor de cărbuni. Aceștia au ținut o conferință și au ales un comitet cu însărcinarea de a să adresa către bărbatul, în care aveau toți încredere, către Humphry Davy, și să-l roage a căuta să descopere un mijloc de apărare în cazuri de pericol. Chiar și faptul acesta era motiv de ajuns, ca Davy să-și încordeze toate puterile sale spirituale, dar apoi când a luat în considerare că, găsindu-se mijlocul de siguranță, de sub întrebare, să vor putea scăpa mii și mii de vieți omenești! Ca să poată ajunge acest scop înalt, Davy a pășit foarte sistematic în lucrarea sa. Înainte de toate se cerea ca muncitorilor din mine să li se dea lumină îndestulătoare pentru a putea lucra, dar așa ca să împiedece atingerea gazurilor, cari se aprind, cu flăcările luminelor și, prin asta, să im-

piedece exploziunea. Învățătură cercetă mai întâi cu deamărunț însușirile gazurilor, după aceea cercetă: cum se formează gazul esplosiv din împreunarea lui cu aerul atmosferic? Mai departe cercetă mijloacele de aprindere și descoperi, că lumina de lampă și de lumânare, peste tot, ori-ce flăcără, așa zisă de lumină, cauzează aprinderea momentan, pe când corpurile, cari ardeau fără flăcără, nu erau în stare să producă esplozie. În cercetările acestea se mai constată și însușirea curioasă a sârmei de platină, învăpăiată, că ea, în gazul pe care nu este în stare să-l aprindă, arde neîntrerupt și luminează bine. S'a esperiat mai departe, că gazul, care se află în țevi strâmte, sau care iese din astfel de țevi, dacă se aprinde, nu explodează. Prin asta Davy a venit la ideea se construiască pentru mineri o lampă cu țevă îngustă. Înainte însă de a urmări mai departe cursul acestei idei, cercetând flăcără luminei, observă, că aceasta nu străbate prin o sitică de metal, pusă d'asupra ei, ori cât de jos s'ar lăsa asupra flăcării. În loc de flăcără străbătea numai fumul

prin găurile sitei. El recunoscu îndată, că aceasta provine din împrejurarea, că atunci când flăcără trece prin găurile mai fine, metalul îi detrage căldura necesară pentru aprindere. Prin asta însă era deslegată chestia construirii unei lampe de apărare. Spre scopul acesta, o flăcără albă de lumină o încinse jur-împrejur cu un rociu de sarmă de aramă și lumina o duse într'un spațiu plin cu gaz pocnitor. Ce să vezi? Nici o explozie, pe când, dacă se lua rociul din jurul luminei, explozia urma la moment. În lăuntru învălișului de rociu, ce este drept, se întâmplau mici pocnituri, dar acestea nu puteau străbate prin găurile rociului.

Așa nunitul aparat de siguranță Davy constă dintr'o lumină înconjurată de un astfel de rociu de sirmă, în flăcără luminei arde o sirmă de platină, sucită în formă spirală, ca atunci când, în urma eventualelor exploziuni, s'ar stinge lumina din lăuntru rociului, sirma totuși să lumineze mai departe. Încercarea de a aprinde iarăși lumina în momente critice, ar produce la sigur explozie, pe când lam-

pa are tocmai chemarea să împiedece esplozia. Cea dintâi lampă de siguranță, construită de Davy în 1815, a dăruit-o el societății regale de științe, unde se păstrează, ca o reliquie până în ziua de astăzi.

Drept recunoștință, și ca distincțiune onorifică, toți îi gratulau din toate părțile pentru o descoperire atât de binecuvântată, iar proprietarii minelor de cărbuni, din a căror însărcinare a descoperit el lampa, pe lângă espresiunea lor de mulțumită adăuseră un servit, în preț de 8000 mărci. Însă chiar descoperirea aceasta căsună multă supărare învățăturii, pentru-că tot atunci a descoperit o astfel de lampă și distinsul tehnic George Stephenson, inginer de mine, practic. Multă vreme a fost îndoială, care a descoperit lampa mai întâi? Atâta pare astăzi sigur, că Stephenson a pășit cu modelul său gata cu patru sprezece zile mai înainte, ca Davy. Căruia dintre ei li-s'ar putea atribui meritul cel mai mare, credem, că la unul, ca și la altul, fizicianului Humphry Davy pentru baza teoretică-științifică

George Popoviciu, ped. a. IV., arhivar: Adrian V. Lazar, ped. a. III. *Comisia literară*: Ignatie Forge cl. a III, Patriciu Tura cl. a II, Augustin Pelle cl. a I, George Poenaru, ped. a. IV, Ioan Florea, ped. a. III. *Comisia muzicală*: Aurel Doboș cl. a III, Coriolan Mouția cl. a II, Ioan Pop cl. a I, George Popa, ped. a. IV, Ioan Ursan, ped. a. III. *Comisia revizuitoare*: Nicolae Codrean cl. a II, George Ciunga cl. a I, Ignatie Raica, ped. a. III.

Bătăie sângeroasă între Greci și Români la Constantinopol. Săptămâna trecută s'a întâmplat un mare scandal la Constantinopol, între marinarii de pe vaporul »România« și mai mulți barcaji greci. Iată împrejurările în cari s'a întâmplat acest scandal: Un marinar de pe »România« vopsea vaporul pe din afară și din nebăgare de seamă, a stropit cu vopsea pe un grec ce trecea cu barca pe lângă vapor. Acesta, foarte obraznic, începu să-l injure pe grecește. Marinarul, furios, a aruncat asupra grecului penzula, apoi, eșind amândoi pe țărni, s'au luat la bătaie. La un moment dat grecul a scos un cuțit, a rănit pe marinarul român în piept și a luat fuga. Comandantul vaporului a trimis mai mulți marinari, cari să prindă pe grec și să-l predea autorităților turcești. Mai mulți barcaji greci din port, sâriind în ajutorul conaționalului lor, s'au încins o bătaie în regulă între marinarii români și barcaji. Doi marinari români au fost răniți cu cuțitele. Populația grecească din Constantinopol este așa infuriată împotriva Românilor, încât prefectul poliției a încuștă înținat agenția serviciului maritim, că nu poate garanta viața marinarilor români cari ar părăsi vaporul și s'ar aventura prin oraș. Cei doi marinari răniți au fost aduși la Constanța cu vaporul și au fost internați în spital.

Dare de samă și mulțumire publică. Cu ocaziunea producției muzicale-teatrale aranjate Sâmbătă în 9(2) Septembrie a. c. de către »Corul bisericesc din Brașovul-vechi« în sala Hotelului »Central« Nr. 1 din loc au binevoit a contribui seara la cassă peste taxa de intrare P. T. domni: Dr. Iancu Meșianu, patronul corului și mare proprietar în Zărnești 10 cor., Sârbu P. 1 cor., H. Petric 1 cor., I. Marin, zidar 1 cor., Ioan Spudercă 20 bani, G. Ardelean 30 bani, N. Mihalia 60 bani. La oaltă fac 14:10 cor. Intratele acestei producții au fost în general de 255:90 cor., eșitele au fost de 192:26 cor., rămâne deci un profit curat de 63 cor. 62 b. Ne împlinim o datorință dintre cele mai sfinte, când și de astădată adresăm pe calea aceasta cele mai călduroase mulțumiri tuturor contribuitorilor. Brașov, în Septembrie 1906. Pentru corul bisericesc: Dumitru Noian, cassar, D. Iuliu, secret. Ioan Russu, controlor.

Un raport amănunțit despre aceasta petrecere vom publica din cauza aglomerării prea mari de material, deabia în numărul viitor.

Mulțumire publică. La masa studenților dela gimnaziul român greco or. din Brad au mai intrat următoarele dăruiri: 1) Dela Dr. George Dobrin, avocat în Lugoj cor. 30; 2) Dela Ioan Jantea, cand. adv. în Orăștie, în numele reuniunilor de cântări din Banat și Ardeal cu ocaziunea excursiunii dela București la Constanța în Septembrie 1906 cor. 57; 3) Dela »Sentinelă« institut de credit și economii în

Satul nou cor. 25:24 și 4) Ioan Herța plugar în Geogaiu cor. 4.

Binefăcătorii dăruitori primească expresia profunde mulțumiri! Brad în 10 Sept. v. 1906. — *Direcțiunea gimnazială.*

Bătăie la plecarea prințului George. Din Atena se anunță că prințul George a plecat din Canea pe bordul cuirasatului grec »Psarra«. Numeroși cretani armați au încercat a-i împedea plecarea. Trupele internaționale intervenind au tras focuri. Cretanii au răspuns cu focuri. Doi înși au fost uciși, mai mulți răniți. Populațiunea a aclamat cu căldură pe prinț.

În loc de carne de vițel — carne de câine. În cartierul Leopold al Budapestei s'a vândut în măcelăria femeii Anna Muth mușterii în loc de carne de vițel — carne de câine. Femeia Muth Anna a fost arestată.

Minunat este efectul obținut de cinstitele dame prin întrebuințarea veritabilului lapte de castraveți englezesc. Acest lapte face să dispară de pe obraz în câteva zile pișturile, sgrăbunțele și alte boale de piele, netezește creșele și imprumută feței, fără să atace pielea, un teint alb, fresc. Este un mijloc premiat la expozițiile din Paris și Viena și care atât la noi, cât și Anglia înlăturează repede toate celelalte cosmetice. O sticlă 2 cor. și săpun de castraveți veritabil englezesc 1 cor., pudră 1 cor. 20 b. Se capătă la fie-care farmacie. Se trimite cu posta de farmacistul C. Balassa, Budapest, Erzsébetfalva.

Congresul corpului didactic al României.

Duminecă dimineața s'a deschis, în Arenele Romane de la expoziție congresul corpului didactic de toate gradele. Aproape 4000 de persoane se aflau de față: profesori universitari, secundari, institutori, învățători și un numeros public.

Cuvântarea de deschidere a fost rostită de d. M. Vlădescu, ministrul instrucției, care salută congresul și urează ca el să fie punctul de plecare al unei nouă acțiuni a corpului didactic.

— Să infiltrăm generațiilor tinere, a zis d-l Vlădescu, iubirea pentru Dinastie, credința strămoșască și iubirea de muncă.

D-l Onciul profesor universitar, a luat prezidenția congresului. D-l Hurmuzescu vorbește despre învățământul superior român și după ce face un scurt istoric al acestui învățământ, trece la starea de astăzi. D-sa spune că rezultatele date de universitățile din România sunt însemnate și avem dreptul a crede că nu suntem inferiori altor popoare. Universitățile noastre au avut în vedere în totdeauna și formarea caracterului național.

D. D. A. Theodoru, vorbește despre învățământul secundar, în numele profesorilor secundari, arătând fazele prin care a trecut învățământul secundar în timp de 40 de ani, trecând în revistă legile votate în cursul vremii pentru îmbunătățirea acestui învățământ și a făcut critică acelor membri ai învățământului, cari se ocupă mai mult de politică de cât de școală. D-sa a terminat aducând omagiile profesorilor secundari Regelui Carol, căruia i-se datorește progresul nostru cultural de astăzi.

După ce vorbește d-l Gh. Simionescu

în numele institutorilor. d. Onciul dă cetire unei telegrame adresate M. S. Regelui Carol. După amiază ședința s'a deschis la orele 3 sub președința d-lui Onciul.

D-sa dă cuvântul d-lui I. Arjoceanu, învățător, care vorbește în numele corpului didactic rural.

Apoi urmează conferința d-lui Delavrancea, despre »Poezia populară română«, care a fost ascultată cu cel mai viu interes de numeroasa asistență din Arenele romane.

Eri congresiștii au ținut ședințe pe secțiuni la Teatrul Național și la Universitate.

Toate școlile reunite s'au întrunit Marți dimineața din nou în sala cea mare a Ateneului. Congresul s'a deschis la orele 9 sub președinția d-lui Ioan Bianu, profesor universitar, membru al academiei române.

D-l D. A. Theodoru, raportor a cetit darea de samă asupra cooperării tuturor gradelor și ramurilor de învățământ pentru ridicarea nivelului material și intelectual al poporului român. D. Stănescu, învățător, vorbește despre educația națională, arătând rolul învățătorului. D. Mehedinți spune că atât învățătorul cât și profesorul universitar trebuie să meargă mână în mână în opera de educație, pe care o îndeplinesc, căci toți au o singură misiune. Se mai fac câte-va comunicări și ședința congresului se ridică la orele 12 a. m.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 28 Sept. Mâne se ține aici un conziliu comun de miniștri, care se va ocupa de proiectele ce vor fi prezentate delegațiilor.

Budapesta, 28 Sept. Socialiștii au decis ca Duminecă înainte de deschiderea dietei, să se țină aci și în provincie întruniri, în cari să se urgenzeze votul universal.

Constantinopol, 28 Sept. Se confirmă știrea despre omorarea metropolitului grec din Koritza de către niște tâlhari. S'au început cercetările.

Madrid, 28 Septembrie. Teribile tempestăți s'au deslășuit în provinciile Alicante, Grenada și Murcia. Inundațiile au oprit circulația trenurilor. Recolta este pierdută. Numeroase case s'au prăbușit. În comuna Santonueva s'au pescuit până acum 25 de cadavre. Gârla Rambla s'a revărsat pe o largă întindere. Pagubele sunt foarte mari. Sunt temeri ca numărul victimelor să nu fie foarte mare. S'au organizat ajutoare.

Petersburg, 28 Sept. Supusa germană Vera Stolterfort, anarchistă, a fost condamnată la 15 ani muncă silnică. Într'un eufăr al ei s'au găsit 8700 grame de dinamită.

New-York, 28 Sept. Statele Luisiana, Missisipi și Georgia au fost bătute de mari furtuni tropicale, cari au produs imense pagube. Comunicațiunea a fost întreruptă. În orașul New-York apa pe străzi are o înălțime de 4 picioare.

specialistului Stephenson pentru executarea practică. Cumcă Stephenson ar fi pășit mai întâiu cu lampa sa, probabil că nu se știa atunci la locurile decizătoare, cel puțin onorurile, și și câștigul cel mai mare, l'a secerat Davy.

Pe timpul acela Humphry Davy era în culmea gloriei sale. Academia științelor din Paris îl alesese deja în 1817 de membru, și când în 1820 prințul-regent, înaltul său protector, se urcă pe tronul Angliei sub numele de Regele George IV, una din cele dintâi ordinațiuni guverniale de a le sale a fost, ca pe învățatul ridicat deja la rangul de cavalier în 1812, să-l ridice la demnitatea de Baron, ca cel mai înalt semn de recunoștință pentru marile merite ale acestui *self-made man*. În acelaș timp Sir Humphry Davy fu chemat la prezidenția Societății regale de știință în locul devenit vacant prin moartea lui Sir Iosef Bank întâmplată în 1820. Alegerea lui unanimă întâmpină aprobarea tuturor, pentru-că fie-care încuviința ridicarea renumitului învățat la cel mai înalt post, ce-l poate ocupa un învățat englez.

Neobositei sale activități însă i-se puse de timpuriu o margine. Ajuns într'un post unde a fost respălit cu onoruri și glorie, deja în 1827 se văzu constrâns a se retrage dela postul său, fiind-că starea lui sanitară reclama grabnică liniște și cruțare. Atunci era Davy abia de patruzeci și nouă de ani.

Spre regretul patriei și a nenumăraților săi adoratori, puterile lui corporale scăzură în mod îngrijitor, urmările neîntreruptelor încordări spirituale. La sfatul medicilor Humphry Davy se hotărî să cerceteze Italia, unde călătorise deja mai înainte, de două-ori, pentru scopuri științifice (1827). În această călătorie îl însoțiră soția sa, fratele său, medicul dr. J. Davy și renumitul său elev Michail Faraday.

Pe lângă toată petrecerea mai îndelungată în Florența și Roma, suferințele lui Davy erau tot mai mari. În sfârșit dispărură chiar și speranța de a-l putea aduce eară viu în Anglia. Dispoziția neconzolată a tovarășilor lui de călătorie își ajunse culmea, când Davy, desperat că nu se face

bine, stării cu nerăbdare să plece îndărăt în patrie.

În drum către Anglia, când ajunseră în 29 Maiu 1820 la Geneva, era de tot slăbit. A doua-zi l'au găsit mort, lovit de apoplexie.

Astfel s'a sfârșit viața distinsă prin fapte mari spirituale a unui scrutător genial și promovător însemnat al științelor, în anii cei mai frumoși ai bărbăției.

Abia se lățise în Geneva știrea tristă și numai decât se întruniră Universitatea cu alte corporațiuni, ca să facă o înmormântare vrednică pentru un bărbat atât de stimat. Se poate zice, că întreagă lumea cultă a regretat moartea prea timpurie a învățatului bogat în fapte și cu influență, care totdeauna s'a silit să lucreze mai mult pentru binele și folosul omenimei, decât să-și caute foloasele sale și să-și mai mărească încă gloria sa cea mare. — La espressa dorință a modestului învățat, mormântul lui din țeara depărtată îl împodobește numai o piatră simplă.

Văduva jelițoare onoră mai târziu

Expoziția de copii din Apoldul român.

(Opiniunea medicului Dr. Nicolae Calefariu din Săliște.)

Onorat comitet central al »Reuniunii române de agricultură în Sibiu.«

Regret că la recercarea on. d-voastră dto 7/V c. nr. 31 ex. 1906, din cauze independente de mine, n'am putut răspunde până la primul termen fixat pentru expoziția de copii proiectată de a se ține în comuna rom. »Apoldul inferior«. Fiind însă expoziția din chestiune amănată din cauza unei epidemii, ce bătute acum acela până spre toamnă, am avut intenția de a-mi exprima și eu modesta-mi părere referitor la o atare expoziție. Declar înainte, că nu sunt un mare entuziast pentru o atare încercare din motiv, că am convingerea, că nu vor fi totdeauna premiate acele mame sau îngrijitoare de copii, cari de fapt și-au dat mai multă silință și trudă cu îngrijirea acelor, ci în multe cazuri cele indiferente față de dezvoltarea ulterioară a copiilor lor. Nu vovesc să zic prin aceasta, că doar cei chemați nu vor face tot posibilul, ca premiarea să se facă în toată regula; accentuez simplu, că la dezvoltarea favorabilă a copiilor din toate punctele de vedere contribuie mai mulți factori, dintre cari cel mai însemnat e fără îndoială constituția individuală înăscută. Dar cu toate acestea nu mă îndoiesc, că un folos real poate să aducă și va și aduce expoziția proiectată prin faptul, că se atrage atențiunea publicului în mare măsură însemnătății deosebite, ce o are dezvoltarea favorabilă corporală și intelectuală a copiilor în frageda etate asupra întregii lor ființe ulterioare în anii maturi ai vieții. Afară de această potecă succede pe o cale sau alta de a pune încâtva stavilă mortalității exorbitante, ce domnește între copii în primii ani ai etății în țeara noastră la toate naționalitățile, dar cu deosebire la poporul nostru. Noroc avem cu deosebita fertilitate a neamului nostru, căci altcum ar trebui în tot cazul să scădem și să rămânem înapoia celorlalte neamuri din patria noastră. Toate condițiile nefavorabile sau mai bine zis antiigienice le afli la poporul nostru de la țară: cuartire mici, scunde, neîngrijite, îmbrăcăminte necorăspunzătoare, cu deosebire iarna, apoi punctul principal: nutreământ nepotrivit și nesuficient cu deosebire în timpul posturilor. E uimitor a vedea un copil mic de curând înfărcat pus la post strict, sub cuvânt, că laptele de vacă e mâncare de dulce și oprit prin lege, pe când cel de la mamă e cu totul altceva. De aceea modesta mea părere e, că o ameliorare a stărilor acestora s'ar putea ajunge prin prelegeri publice ținute în toate comunele noastre românești cu concursul învățătorimei și a preoțimei noastre.

Și acum câteva cuvinte referitor la expoziția proiectată. Comuna Apoldul inferior se potrivește din toate punctele de vedere spre acest scop, fiind o comună frumoasă românească, cu o populație diligentă, deșteaptă și iubitoare de progres. La aceasta s'ar mai putea adăuga și comunele învecinate cum sunt: Ludoșul-mare, Topârcea, Mercurea, Apoldul superior și Sângătinul. Referitor la etate sunt de părere, ca să se admită cei de la anul prim până la 7 ani, fiind această etate, în care obține cea mai mare mortalitate și care e și foarte esențială în ce privește punerea temeliei la dezvoltarea ulterioară a copiilor. Asupra compunerii juriului nu mă exprim; în ce privește premiarea însă îmi iau voe a-mi da părerea într'acolo, că eșterii paribus ar fi de considerat în prima linie acele mame, cari — aflându-se în împrejurări materiale puțin favorabile, sărăcăcioase, — totuși au făcut tot posibilul pentru progresul și dezvoltarea posibilă a copiilor lor. În toată afacerea aceasta lucrul principal vor fi prelegerile instructive referitoare la obiectul din chestiune, precum și învățăturile necesare ce ar fi să se dea poporului la aceea și la alte ocaziuni. Sunt convins, că se vor afla între colegii mai tineri mai mulți, cari cu plăcere se vor declara gata de a sta la dispoziție în privința aceasta. Eu din partemi regret mult, că starea sănătății mele cam suferindă nu-mi permite de astădată de a putea lua parte activă așa dupăcum eu aș dori din toată inima și din tot sufletul.

De această chestiune s'ar putea interesa și ocupa cu ea și despărțămintele Asociațiunii prin prelegeri publice, populare, ținute în diferitele comune ale raionului lor. De altcum e demn de toată recunoștința, că d-voastră a-ți binevoit a ventila și pune la ordinea zilei pentru prima dată o afacere de natura celei din chestiune. În speranță că ostenețele onor. d-voastră aduse și în această privință pe altarul binelui obștesc și al progresului poporului nostru, vor fi încoronate de cel mai bun succes,

subsemn cu toată stima, al onoratului comitet devotat:

Săliște, 1 Iulie 1906.

Dr. Nicolae Calefarin,
medic.

Vești bune.

De lângă Agnita.

Stimate d-le Redactor! Văd că de pe aici, din părțile noastre, puțin știrise publică prin ziare. Cauza este de bună seamă împrejurarea că în centrul Agnitei avem puțină inteligență, iar preoțimea de la sate, de mult a tot așteptat să le vie șeful tractual, care în urmă a și sosit în mijlocul lor.

Având acum în tractul nostru doi bărbați vrednici pe d-l protop. Ioachim Munteanu și pe directorul „Cordiane” din Fofeldea, d-l N. P. Petrescu, doi prieteni vechi, sperăm că se vor face lucruri bune și în tractul nostru.

Ne-am bucurat foarte mult de hotărârea „Cordiane”, care deschide filială în Agnita. Este bine să avem și în centrul acesta un așezământ de bani românesc, să nu mergem totdeauna cu pălăria în mână pe la străini, când ne trebuie parale. Străinii și așa, ori cât se îmbogățesc din sudoarea noastră nu se gândesc la nevoile noastre și în loc să ne ajute, mai ades ne pun bețe în roate.

Ne bucurăm și de aceea, că preoțimea noastră cu șeful său, cari încă ventilară acum în urmă ideea unei bănci în Agnita, dupăce au luat știre de filiala Cordiane, s'au pus în conțelegere cu direcțiunea acestei bănci și au decis ca să conlucre cu puteri unite, pentru susținerea unei singure bănci, adică pentru sprijinirea filialei pomenite.

Sperăm, că buna înțelegere și ajutorul împrumutat între fruntașii și poporul nostru, vor aduce bune rezultate pentru românii din părțile acestea. — X. —

Reuniunea

Învățătorilor români uniți din Archidieceză.

De lângă Mureș, Sept. 1906.

În numărul trecut de Duminecă vorbisem despre bibliotecile despărțămintelor, acum urmează să vorbesc ceva despre înființarea, organizarea, augmentarea și susținerea bibliotecii centrale a reuniunii din Blaj.

Statutele reuniunii noastre aprobate din partea Preaveneratului Consistor arhiepiscopesc în 26 Dec. 1896, prescriu în ceea privință următoarele:

Partea III despre mijloacele reuniunii prescrie în § 2 ca reuniunea să se folosească pentru ajungerea scopurilor sale și de înființarea bibliotecii în centrul ei sediul reuniunii în Blaj; în §-ul 29 lit. se zice, cumcă bibliotecarul raportează despre starea bibliotecii, iar §-ul 30 lit. f. prescrie cumcă bibliotecarul ține în ordine biblioteca centrală și raportează adunării generale despre starea ei. Statutele noastre foarte corect se îngrijesc și de isvoarele de venit din care să se procure cărțile necesare prescriind în §-ul 36, cumcă speșele reuniunii să se acopere din taxele membrilor fondatori, ordinari și ajutători, iar restul și celelalte venituri să se adauge la fondul reuniunii și să se folosească spre înmulțirea bibliotecii; în urmă § 37 lit. b. dispune, cumcă la disolvarea reuniunii biblioteca din centru va trece în proprietatea institutului preparandial docențial gr. cat. și a școalelor elementare centrale gr. cat. din Blaj. Iată cum să îngrijeau contemporanii statutelor de cultivarea noastră prin înființarea unei bibliotecii centrale, — numai că noi nu ne-am arătat demni de astă îngrijire părintească fiindcă în 9 ani de la înființarea și activarea reuniunii n'am întreprins și dispus nimica în sensul înființării și augmentării acestei bibliotecii centrale prescrie în statute.

Lipsa și necesitatea unei bibliotecii centrale o simte fiecare membru, căci, având a se pregăti la o lucrare pedagogică, metodică, la o prelegere publică economică, scrierea unui manual de școală și altele, n'are la îndemână cărțile de specialitate necesare, pe cari din lipsă de mijloacele pecuniare nu le poate procura, iar centrala nu dispune de o bibliotecă corespunzătoare scopurilor reuniunii.

Să vedem pe scurt, cumcă adunările noastre de până acum, cât și biroul central ce au întreprins în 9 ani în scopul executării prescrierilor statutare privitoare la înființarea bibliotecii centrale?

Dupăce §-ul 30 al statutelor numără între oficialii supremi ai reuniunii și pe bibliotecarul central, adunările generale de până acum cugetau cum-că satisfac dispozițiunii statutare, când au ales pe un period de trei ani între alții oficialii supremi centrali și pe bibliotecarul, fără ca să se îngrijească de bugetul anual și de mijloacele necesare, din care să se poată procura cărțile de lipsă și așa aveam bibliotecar fără bibliotecă, „lucus a non lucendo”.

Așa în ședința III a adunării generale ținută în 9 Nov. 1903 întrunind Dr. Emil Sabo, fost profesor preparandial, din 22 voturi 18, fu proclamat de bibliotecar central, dar după ce la un an după această alegere, numitul profesor află aplicare la alt institut pedagogic afară de Blaj, comitetul central de atunci nu s'a mai îngrijit, ca să propună adunării generale alegerea unui bibliotecar nou și așa reuniunea noastră actual n'are în centru bibliotecar.

În numărul 12 al foaiei școlastice din acest an cu mirare cetesc o „multă-mită publică” din partea biroului central, adresată către d-nii Iuliu Bardosy, inspector școlar în retragere și A. C. Domșa, redactorul „Unirei”, cari au donat cu totul 48 opuri pe sama bibliotecii centrale, în comunicatul zis, nu să spune, cumcă biroul central emis-a în astă privință vreun apel, în urma căruia s'au donat aceste cărți? nici aceea nu să spune, cumcă cărțile aceste când s'au dat?

Să ne bucurăm, cumcă cel puțin după 6 ani s'a făcut începutul în scopul înființării bibliotecii centrale și să sperăm, cumcă se vor afla și alți donatori, ba că și adunarea proximă generală alegând pe bibliotecarul central, se va îngriji și de mijloacele pecuniare cele de lipsă pentru procurare de cărți de specialitate.

Mureșomul.

Ziua muncitorilor în America de Nord.

(Labor Day.)

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.”)

Cleveland, Sept. 1906.

Corpurile legiuitoare și oamenii de stat americani ai generațiilor trecute, au fixat o zi în an, care să fie respectată cu cea mai mare sfintenție, numai în onoarea muncitorilor din Statele Unite.

Această zi, se numește „Labor Day” (ziua muncitorilor) și se serbează regulat în prima Luni din luna Septembrie a fiecărui an.

În aceasta zi, fie'ori ce timp ar fi, toate corporațiile de diferite brânse se adună în piața publică a orașului, având fie-care în frunte drapelul american și acel al societății lor și muzica, apoi urmează membrii îmbrăcați în diferite și bizare uniforme, astfel încât ni-se prezintă sub ochi atâtea uniforme câte corporații.

La oarele 9:30 a. m. toate corporațiile sunt prezente în piața publică (Public square) lângă statuia libertății.

Toate stradele principale ce duc la piața publică, erau înțesate de membrii uniunilor, de oare-ce spațiul pieței publice era insuficient. La ora 9:30, cum am amintit mai sus, s'au prezentat doi delegați ai guvernului din Columbus, unul president și al doilea vice-president, ambii trimiși speciali pentru conducerea acestei mari și istorice parade. D-l Marshal James, pres., d-l T. K. Roberts, vice-presid., apoi doi dictatori și mai mulți alți trimiși speciali.

La fie-care 10 pași era postat un gardist, (polisman) lumea ar fi ocupat stradele într'un minut, dar poliția a luat aspre măsuri. La ora 9 a. m. orice circulație pe stradele St. Clair Avenue, din piața publică, Superior, Ontario, Water st. și Erie a fost absolut interzisă afară de trotoare. Tramvaele electrice au fost oprite dela 9 a. m. până la 12¹/₂ p. m. asemenea și orice căruțe. La ora 9:35 a. m. dictatorul districtului Cuiahoga ține obicinuitul discurs. Terminând, presidentul și însoțitorul său se urcă într'un superb landou și pornește înainte, iar prima muzică dela The Central Union Labor, dă semnalul de marș.

Cortejurile se pun în mișcare și urmează o uniune după cealaltă și în sunetul muzicelor toate corporațiile trec defilând pe dinaintea statuei libertății, care reprezintă o femeie, în mâna stângă cu un scout de oțel, iar în mâna dreaptă o sabie amenințătoare, iar la picioarele sale eroi luptându-se. O mulțime de brânse de la arta militară a marinei și a inginerilor, până la măturători de strade și coșari (hornari), defilează. Fie-care breslă își are nu una, ci mai multe corporații care apoi sunt unite în o uniune.

Din toate acestea, care sunt recunoscute de guvern, vom remarca pe cele cari au impresionat pe public mai mult, cum am zis mai sus, uniunea tinichigilor în uniforme albe și cu umbrele de tinichea albe scilpitoare, asemenea a pânzarilor cu umbrele de pânză albă, apoi a ajutorilor de bucătari, a bucătarilor, a turnătorilor de fier, aramă, bronz etc. etc. Apoi ceva nostim a ferarilor cu uniforme roșii și cu șurț de piele dinainte, cu câte un bastonaș în mână, apoi a zugravilor și a zugravilor de firme, fie-care cu umbrelă.

Asemenea la ori și care corporație, pe umbrela fie-cărui era scris, (8 Work hours) 8 ceasuri de lucru. Apoi tâmplari, zidari, petrari, cismari, tipografi, legători de cărți și ziaristi etc. etc., fie-care cu muzica și cu drapelul lor particular.

De remarcat mai e corpul măcelarilor, a inginerilor și al fotografilor, cu aparatele lor. După fie-care corporație urmează carul de onoare cu produsele breslei, împodobit cu colorile americane și cu verdeață. Petrarii băteau cu ciocanul peatră în car, bucătarii așezau vasele pe mașina din car, iar ajutorii mestecau cu lingura și ștergeau vase, drotarii încărligau sîrma și o băteau cu ciocanul ș. a. m. d.

La 12:30 p. m. a trecut ultimul car de triumf al comercianților de mobile, cu

diferite mobile și oglinzi, iar deasupra pe coviltir două persoane îmbrăcate în costume pitorești din secolul al XVIII. La această oră s'a deschis circulația pe străzi. Marele ziar „Cleveland Plain Dealer” spune în ediția I de azi că o sută de mii de privitori erau pe trotuare și 65 mii de muncitori.

Am dori ca și pe Români să-i vedem în rândurile acestor defilanți cum am văzut pe graneri și Slovaci. Societatea Carmen Sylva, care e bine organizată, din lipsa de drapele a fost silită să se susțină și s'a mărginit dând cu o zi mai înainte un mare pic-nic și bal național, care a avut două mari muzici, română și germană, al cărui venit e destinat spre mărirea fondului societății. Membrii în corpore, cu muzicele în frunte au plecat dela sediul societății la grădina pe două tramvae speciale, fie-care membru îmbrăcat cu uniformă.

Muzica cântând „Deșteaptă-te române”, iar în pauze românași strigau: „Trăiască tot ce e român”, „trăiască Carmen Sylva”, trăiască dinastia română.

Agenți Germany,
1691 St. Clair St.

ECONOMIA

Organizarea școalelor economice de repetiție și indicarea mijloacelor pentru susținerea aceloră

De Nicolae Hamsea.

— Urmare. —

Așadar din cele până aici deslășurate se poate vedea, că cele cuprinse în legea statului pentru organizarea școalelor economice de repetiție, precum și materialul de învățământ acolo cuprins ne prezintă un ce bine rotunzit, dar hotărârile din articolii și §-ii de lege mai înainte citați vor rămânea încă decenii întregi, ba vor mai trece chiar secolii dearândul până vor deveni realisabile, așa după cum sunt cuprinse acolo în lege.

Să aruncăm acum o privire generală asupra școalelor noastre de repetiție deja existente, așa precum se află ele azi. Este cunoscut usul, cum copiii de la anii 12—15 sunt obligați a cerceta școala de repetiție. Vedem de asemenea cu toții cât de puțin interes se arată față de această școală, abia în lunile de iarnă fiind cercetată de elevi, dar și atunci numai în parte, iar în timpul de toamnă și primăvară este dată cu totul uitării. Încât este despre materialul ce se predă în aceste școli asemenea ne este cunoscut — aceloră cari se ocupă cu instrucția — că se face o repetiție a celor învățate în anii precedenți de școală — tractându-se diferite bucăți din cartea de cetire. Din catechism cele 3 părți și ceva din Istoria Bisericească ca d. e. sfinții părinți, sinoadele etc. Din aritmetică unele teme din cadrul celor 4 operațiuni cu numeri întregi și decimale. Din limba maghiară bucăți de cetit și conversație mai ușoară, iar cât privește partea economică este cu totul neglijată.

De alte studii prea puțin e vorba în școala noastră de repetiție. Vedem deci, că școala de repetiție în stadiul în care se află azi, mai lasă mult de dorit. Încât privește organizarea școalelor de repetiție economice la noi, îmi iau permisiunea a alătura următorul plan, formulat după a mea părere individuală și nizuindu-mă a arăta baremi în parte întru cât aceste școli pot deveni realitate sau nu.

a) În linia primă trebuie să ne îngrijim să avem grădina economică școlară și unelte necesare pentru aceasta.

b) În centrul protopresbiteratului să se întemeieze o școală economică model, — pomăria căci aceasta e căpetenia, care să servească ca model învățătorimii

tractuale, care să facă aici practică sub conducerea învățătorului acelei școli.

c) Învățătorul propunător al acestei școli să capete onorar corăspunzător.

d) Cu supravegherea acestor școli economice de repetițiune să fie însărcinat învățătorul școlii economice model din centru, carele să aibă îndatorirea a ținea învățătorilor tineri și cursuri practice de economie.

e) A se prevedea copiii cu manualele trebuincioase pentru școala economică.

f) Instrucția să se facă teoretic în lunile de iarnă, iar în lunile de vară să se pună în practică cunoștințele teoretice.

ad a) Abandonarea școlilor de repetițiune existente și prefacerea lor în școli de repetițiune pur economice, căci conformându-ne după planul ministerial al școlilor de repetițiune economică, le vom afla — afară de studii religioși — pe celelalte studii cuprinse în cele 3 studii luate în planul ministerial, adică: studiul Economiei cu toți ramii ei, cetitul și scrișul și computul și geometria.

ad b) Instrucția copiilor să se facă separat de a fetelor, în care caz pentru aceasta se recere învățătoare înzestrată cu cunoștințele necesare pentru acel scop.

ad c) Pregătirea elevilor în aceste școli să se facă conform împrejurărilor locale, așa d. ex. în finiturile, unde locuitorii comunei se ocupă cu vieritul, se vor pregăti elevii pentru cunoașterea temeinică a vieritului, unde pomăritul e în floare, să se pregătească copii pentru cunoașterea amănunțită a acestui ram economic ș. a. m.

ad d) Materialul de învățământ în aceste să îl aleagă și grupeze învățătorii respectivi, cari conduc atari școli, având în vedere necesitatea practică a vieții practice și supunându-l aprobării autorităților mai înalte, și în fine manualele trebuincioase de învățământ în aceste școli să fie scrise într'un limbajiu cât se poate mai ușor.

(Va urma.)

Glume.

Să te cumpere cine nu te cunoaște, eu te cunosc.

Un ovrei cumpărare un cal la teleguță, cu care se ducea din sat în sat cu mărfuri.

Iutr'o zi fiind pe drum și timpul foarte călduros, căci era în luna lui Cuptor, adormi. Calul simțind că stăpânul său nu-l mai atinge cu biciul, se opri și el din mers.

În timpul acesta, când bietul Avrum visa aur și bogăție, un grec împreună cu feciorul său se întorceau de la un oraș și vazând calul oprit în drum și pe ovrei dormind zise:

— „Fiule, fiule, să furi e păcat, dar e mai păcat să stea bietul cal în soare, ial tuși du-l acasă, eu voi rămânea acisă despăgubesc pe ovrei“.

Feciorul deshamă calul și pleacă, Grecul însă se înhamă el în locul calului, așa că calul luat, grecul înhamat și ovreul furat, toate acestea se făcură într'o clipă.

La un moment dat ovreul se scoală și mare îi fu mirarea când în loc de cal văzu un grec trăgând la teleguță. Oprește, se dă jos și întreabă:

— „Kyrie, spune adevărat, ești cal sau grec?“

Grecul se ridică și cu lacrimile în ochi îi spune:

— „Jupâne, e adevărat că înainte am fost tot grec cum mă vezi, făcând însă păcate multe, Dumnezeu m'a schimbat în cal până la ispășirea păcatelor. Acum ispășindule iar m'am făcut grec. Eu însă nu voesc să păgubesc, căci ai dat parale pe mine și mi-ai dat de mâncare, de aceea te voi servi înainte“.

Ovreul cu gura căscată nu putea eși din nedumerire și îi zise:

— „Kyrie, dute cu Dumnezeu, mie îmi trebe cal nu grec“.

După o săptămână de zile ovreul se duce din nou la târg, ca să cumpere un alt cal. Ajuns în obor, rămâne cu ochii holbați vazând calul pe care îl avusese înainte și care se transformase în grec. Atunci se apropie de cal și îi spune încet la ureche:

— „Kyrie, kyrie, acum să te cumpere cine nu te cunoaște, eu te cunosc nu mă mai păcălesc“.

Vindecarea deplină a bólelor secrete.

Să nu pregete nimeni într'o ces-tiune atât de gingașe a se presenta odată în persoană, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poți afla punctual locul, cauza, răspândirea și starea bólei, ori cât de adânc ar fi bóla înrădăcinată în organism. Pe basa acestei esaminări poți cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindecarea rólului, ceea-ce fie-care o poate face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cine-va nu poate veni în persoană, atunci s-și descrie bóla cu deămnuntul și după ce va fi esaminată, va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisóre pune maroă de răspuns. După încheerea curei, scrisorile se ard séu la cerere espresă se retrimite.

Un astfel de lecuritor și curățitor e institutul special al d-rului Pálócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bună voință și conștientitate capătă ori cine (bárbat séu femeie) deslușiri asupra vieții seculare, unde i-se curăță sângele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberază de bóla și sufletul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor ți-lnice Dr. Pálócz vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metotul séu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bólele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, bóla albă, bóla de sânge, de piele și tóte bólele ce se țin de organele seculare femeesci. Pentru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dá însuși Dr. Pálócz de la 10 ore în. a. până la 6 ore séra (Duminecă până la 12 ore la amiazi).

Adresa Dr. Pálócz, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor respons. interim.: Victor Branisce.

Corsete

— cele mai bune și moderne — la B. Goldstein, Brașov strada Vămei 21.

Mărci postale vechi și mai rare, de asemenea și mărci jubilar române cumpără

Johann Miksch Troppau, Annagasse 1. 2537,1—2.

AVIS.

Cancelaria notarială

a d-lui Dr. Carol Lurtz, notar reg. public se află de la 29 Septembrie 1906 în colțul târgului câilor, târgul botelor (casele v. Schobeln) în etajul I deasupra prăvăliei de post-tav a d-lor Wilhelm Scherg & Co.

Intrarea în cancelaria este din târgul Câilor nr. 1.

2536,1—5

Licitațiune cu oferte.

Pentru darea în antrepriză a ridicării unui edificiu nou cu etagiu — Internat de fete — pe șesul grădinei aflătoare lângă curtea casei Nr. 10, Strada Caterinei din Scheiu, se va ținea licitație cu oferte în scris la 4 Octombrie 1906 st. n. la 10 oare a. m. în cancelaria avocatului Ioan Lenger, Strada Școli Nr. 8, unde se vor depune și ofertele făcute.

Ofertele în scris se pot prezenta până la 5 oare p. m. din ziua ce premerge zilei de licitațiune.

Condițiunile de ofert și de contract, planul de zidire, măsurările și devizul lucrărilor specificate se află depuse în cancelaria numitului domn avocat, unde începând din 29 Sept. 1906, fie-care reflectant le poate ceti până la ziua de licitație în oarele dela 3—5 p. m.

Brașov, în 26 Sept. 1906.

Comitetul Reuniunii femeilor române din loc.

(2—2)

LIBRARIA EDITOARE H. ZEIDNER BRAȘOV (BRASSO).

Fondată 1867. Cele mai bune cărți pentru școlile populare Fondată 1867.

cari sunt răspândite în mai multe ediții și cu cari s'au obținut în tot locul cele mai bune rezultate în învățământ sunt următoarele:

- Abcdarul ilustrat I-a carte a copiilor, de St. C. Alexandru, legat C. —40
Abcdar nou ilustrat pentru școlile primare de ambele sexe, de D. Dogariu. Partea I., legată —30 fil., Partea II. legată C. —36 fil.
Carte de cetire ilustrată pentru școal. primare de A. Zaharia. Part. I., leg. —48 fil. II., leg. —56
Cărțile copiilor ilustrată de St. C., Alexandru pentru cl. 2 primară, legată C. I., broș. —80
Carte de cetire pentru anii din urmă ale școlilor populare și de repetițiune, de D. Dogariu și N. Pilția, broșată C. I., leg. 1-30
Abcdar maghiar întâia carte pentru deprinderea limbei maghiare în școal. pop., de Fr. Kooș și Vasile Goldiș. Ed. V., leg. C. —40
Două carti pentru deprinderea limbei maghiare. de Fr. Kooș și V. Goldiș, Ediția II., legată C. —50
Manual de limba germană pentru școal. populare, de I. Dorca, legat. C. —60
Aritmetica de E. F. Lurtz, pentru școal. populare, traduce de un învățtor. Partea I. Numerele 1—100, broșat C. —40
Partea II. Numerii dela 1-1000, ediț. 2, br. —70
Partea III. Frațiunile comune și decimale practica italiană, etc., broș. C. 1.—
Partea IV. Raporturi, proporțiuni, regulile de 3 simplă și compusă, etc., etc. broșată C. 1-80
Aritmetica de D., Dogariu, cu numeri întregi. Ediția 2. broșată C. —60
Aritmetica pentru anii din urmă ai școlii primare, de I., Dariu, broșată C. —90
Geografia Ungariei de Dr. Nic. Pop. și Vasile Goldiș. Elemente din geografia generală pentru școlile pop. Ed. IX. cu harta Ungariei colorată, broș. —60; cu harta neagră, broș. —50
Geografia Ungariei și elemente din istoria generală pentru școlile populare, de Dr. Nic. Pop și N. Pilția. Ediția X., cu ilustraț. broș. C. —40
Geografia Ungariei în legătură cu istoria universală, pt. școal. pop. de S. Moldovan, broș. —40
Elemente din constituția patriei sau drepturile și datorințele cetățenilor pentru școal. pop. de Vasile Goldiș, Ediția II., legată C. —40
Cărțile de școală populare cu multe ilustrațiuni, D. de Făgărășanu, broș. C. —60
Elemente de fizică pentru școlile populare, de I. Dariu. Ediția V., legată —70

- Exemplare de probă, dacă există în intențiunea serioasă de a le introduce în școală, se dau gratis.
Economia câmpului și grădinăritul de G. Moian broșată —50 fil., legată —60
Elemente de muzica vocală pentru școlile populare, de N. Stoicovici, broșată C. —50
Colecțiune de cântece și cântări bisericești pe note, pentru școlile populare de N. Stoicovici, Partea I. broș. C. —50
Cărți auxiliare p. școlile primare.
Conductor la aplicarea noului Abcdar, ilustrat de D. Dogariu, broșat C. —24
Dicționar portativ român-german-maghiar de H. Schlandt, broș. à cor. —20
— Ediția întreagă: român-german-maghiar, german-maghiar-roman, maghiar-german-roman, broș. c. —60 b., în pânză legat C. —80
Micul cântăreț în biserică sau răspunsurile dela Sfta Liturgie de I. Dariu, ediț. II., broș. —16
Micul rugătoriu în școală și acasă de I. Dariu, broșat C. —16
Cântece de irozi la Nașterea Domnului împreunate cu câteva cântări naționale, broșat —20
Epistolie a Domnului Isus Christos ce a trimis-o D-zeu din cer, broș. —12 fil., legat —20
Visul Născătoarei de D-zeu împreună cu rugăciuni pentru tot creștinul, broș. —12 fil. leg. —20
Sonorul sau frumos răsunătoarele plâns-cântărilor la Mormântul Domnului de G. Ucenescu. Ediția IV. broș. —24
Versurile Nașterii Domnului nostru Isus Christos. Ediția IV., broșată —12
Căfete de desemn, pentru școlile primare și civile.
Caiet de desemn pentru școlile populare și civile de A. Lukács. Caietul I cu 50 de modele. Caietul II. cu 40 de modele. Caietul III. cu 25 de modele, à caietul —20
Caiet de desemn pt. școal. de fete. Ediț. 2, —30
Modele pentru caligrafia romană în școlile primare după sistemul profesorului gimn. A. Lukács, de și I. Dariu —20
Caiet de exerciții caligrafice cu diagonale Nr. 1 și 2, —06
Modele pentru caligr. maghiară și germ. —24
Căfete de probă stau la dispoziție.

- Manuale pentru școlile medii, (gimnaziale, reale și școlile civile de fete)
Carte de cetire, pentru clasa I și II gimn. și reali, seminare, pedagogice și școal. super. de fete, de Ioan Popa revid. de Dr. Const. Lacea, ediț. V, legat în pânză C. 2-40
Gramatica limbei române, pentru clasa I și II gimn. etc. de N. Bogdan, broș. C. 2.—, legat 2-40
Curs sistem. de gramatica limbei române întocmit pentru școal. secundare, după cele mai nouă recerinte ale instrucțiunii de N. Pilția revizuit de Nic. Sulică, prof. gimn. Ediția IV. volumul I. (Etimologia) broșat C. 1-80
Curs de limba maghiară pentru școal. gimn. etc. prelucrată după Toepfer de P. Badiu, prof. gim., broșat C. 1-80, legat în pânză C. 2-20
Manual de limba maghiară, pentru cl. I-ă gimn. etc. de N. Bogdan, pr. g., broș. 1.—, cart. C. 1-20 pentru clasa II-a, broș. C. 1.—; pentru cl. III-a, broșat C. 1-80; pentru cl. IV-a broșat C. 1-80 cartonat Cor. 2.—
Gramatica elementară a limbei germane cu deprinderi de tradus germane și germane virite printre regulile și cu vocabulele de I. Maxim, prelucrată de N. Pilția, broșat C. 2.—
Sintaxa limbei germane, întocmită pentru cl. super. ale școl. medii de N. Pilția, broș. C. 1-60
Gramatica latină pentru cl. I și II gim. prelucrată după sistemul lui H. Perthes de P. Badiu, Josif și A. Bârseanu, broș. —70 fil.
Carte de cetire latină, pentru cl. I-ă gimn. de P. Badiu, Josif și A. Bârseanu, cu vocabular broșat. C. 2.—; pentru cl. II-a gimn. cu vocabular, broșat C. 2-40
Esplicări la cărțile de limba latină, pentru cl. I și II gimn. de P. Badiu, Josif și A. Bârseanu, broșat C. 1-20
Sintaxa limbei latine, pentru cl. III și IV gim. de V. Goldiș, prof. în pens. broș. C. 2-80
Gramatica limbei elenice, de Curtius—Josif, broșat C. 5.—
Curs complet de limba franceză, de A. Vlaicu, metoda I. Fetter. Partea I și II, broș. 2-40 partea III, C. 2-40; partea IV. Cor. 2-80
Grammaire française, de A. Vlaicu, broș. C. 1-20
Geografie, pentru școlile medii, după D. Laky de prof. D. Făgărășanu și S. Moldovan. Tom. Regatu Ungariei, ed. 2-a ilustr. leg. C. 2.—

- Geografia, pentru școal. medii, după D. Laky, de D. Făgărășanu și A. Bârseanu. Tomul II. Europa fără de reg. Mării-Mediter. broș. C. 1.— Tom. III. Asia, Africa, Australia și America, 2.—
Curs elementar de botanică și zoologie, pentru clasele inferioare etc. de G. Chelariu, partea II broșat C. 2.—
Istoria universală, pentru școlile sec. de V. Goldiș. Volum. I. Evul vechiu, broș. C. 3.—
Aritmetica, de F. E. Lurtz. Partea III. frațiunile comune și decimale, practica italiană, regula de trei simplă și compusă etc. broș. C. 1.— Partea IV. Raporturi, proporțiuni, calculul societății și câteva alegațiuni. Terminul mediu, interesele compuse, calcularea facturilor, discontului, a hărților de sta., a acțiunilor. Purta-rea și inducerea contului curent, contabilitatea industrială etc. broș. C. 1-80, legat în pânză 2-20
Cărți auxiliare și diverse.
Dicționar german-român, pentru școală și conversațiune de Th. Alexi, 5. ediț. broș. C. 3-60
— român-german, 2. ediț. prelucrată și complectată. S'a aplicat în parte ortografia Academiei Române dela 1904, exclusiv cea mai nouă ortografie germană, broș. C. 4-50
Amândouă părțile legată într'un volum ales-gant în piele Cor. 10.—
Caractere morale, exemple și setințe de Ioan Popa, profesor, broșat C. 2.—
Încercări în literatură, de I. A. Lăpăduț, br. —50
Despre metri în poeziile lirice a lui Horatiu, de I. Lengeru C. —50
Instrucțiuni populare, despre datorințele și drepturile de dare, de W. Niemandz, broșat C. 1-20
Bucătăreasa națională. carte de bucate cu 1465 de rețete, de J. C. Hincescu, broș. C. 1-60
Pățaniile mult cercatei Griselde, istorioară morală prea interesantă, de Hincescu, broș. —16
Deposit general al tuturor cântecelor pentru solo și coruri, compoziții de pian, (la olaltă circa 105 piese) a renumitului compozist și director de cântări GEORGE DIMA, Brașov.
Cataloge care vor apărea în curând se trimit franco în tot locul.

ate cărțile de școală sunt aprobate de Inaltul Minister séu de Preavenerabilele Consistoare. Toate cărțile, opuri muzicale și recvizite de școală etc. se pot procura dela Librăria H. ZEIDNER Brassó (Brașov). Cataloge se trimit franco în tot locul.

Hôtel Central
Braşov, Strada Lungă nr. 1.
Recomandă **45 camere** pentru pasageri din nou mobilate dela **80 cr. în sus.**
Mai departe:
Sala cea mare, pentru Baluri, Concerte, Banchete, Nunţi etc. montată din nou şi esecelent iluminată.
De asemenea:
Elegantul Salon Restaurant spre Strada, precum şi
Pivniţa de Vinuri (a-la Eszterházy) atât în pivniţa cât şi în Restaurant pot servi cu bucatărie bună, Bere de Steinbruch şi Vinuri curate de Ardeal.
63 - 60.2236.

Unde se mănâncă bine şi se beu **VINURI** curate de Mediaş **BERE** de Pilsen „Urquell“ prospătă dela cep în fie-care şi? ? La
Restaurantul Schwarzburg în Braşov, Str. Spitalului nr. 20.
De o cercetare numerosă se roagă
C. R. GLIGORE CRISTEA, conducătorul restaurantului.
54-0

Un candidat de **advocat** cu praxă, află imediat aplicare în cancelaria advocaţională, **Dr. Toma Cornea,** Sighişoara.
A se adresa direct numitului avocat.
(2-3.)

Antreprize de pompe funebre
E. Tutsek.
Braşov, Strada Porţii Nr. 3.
vis-à-vis de Băcânia Stéua Roşie.
Recomandă Onor. public la casuri de morţe, aşedământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât şi cele mai fine, se pot căpăta **cu preţuri ieftine.**
Comisune şi **depon de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.
Fabricarea proprieă a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal şi imitaţiuni de metal şi de lemn de stejaru.**
Depou de **cununi** pentru monumente şi **plântici** cu preţurile cele mai moderate.
Representanţă de monumente de **marmură,** care **funebre proprii** cu 2 şi cu 4 cai, precum şi un **car funebru** vênêt, pentru **copii,** precum şi cioclii.
Comande întregi se esecută **prompt şi ieftin,** i au asupra-mi şi **transporturi de morţi în străinătate.**
La casuri de morţe a se adresa la
E. Tutsek.
12-*

Cerinţa principală a frumşetei este **Teintul frumos.**
Fie-care Damă îl pôte avea folosind
MARGIT-CRÈME
a lui **FÖLDES.**
Margit-Crème este un cosmetic fin cu miros plăcut, împurmută pielea îndată o molţate ca catifeaoa, în 10 zile se schimbă pielea perfect şi dispar fără urme pistruiile, petele de fat şi ori-ce necurăţenie de pe faţă.
Un avantajiu are Crème această, că nu acopere pielea cu grăsimi, nu o faee lucie ca alte creme, din contră dispare lustru pielei ca şi pudra, şi în urma această se pôte folosi şi peste zi. Hrăneşte pielea, câştigând o fiescheta ca de copil şi molţate ca catifeaoa.
Are avantaj important, că nu conţine argint viu sau plumb, prin urmare este nevătămătoare.
Preţul: un borean mare cor. 2-; mie C. 1. Margit-Săpun - 70 b. Margit-Pudră C. f20b. Margit-Pasta de dinţi C. 1. Apa de obraz C. 1.
Produsent: Clemens v. Földes farmacist în ARAD.
Comande de **6 Cor.** se trimite franco.
Se capătă la farmaciile: Jul. Hornung, Emil Jekelius, Fr. Kelemen, V. Klein, Rud. Kugler, Eugen Neustädter, H. Obert, V. Roth, Franc. Stenner, Teutsch & Tartler drug. în Braşov. şi la farma Kernel Demeter în Orăştie. B.

FARMACIA la „LEU“
FRIEDRICH STENNER
Braşov, Strada Porţii nr. 21.
Recomandă marele deposit în **specialităţi medicinale** indigene şi externe.
Specialităţi de gumă. Articoll pentru îngrijirea bolnavilor. Cu deosebire **SPIRIT LOBOSO** (Lobogo franzbrantwein), doftorie bună contra durerilor de reumatism, junghieri, dureri de cap, etc. Preţul 1 sticlă mică 80 b. 1 sticlă mare 1 cor. 60 b.
SPIRIT de PAPRICA (Paprica franzbrantwein), doftorie probată contra reumatismului, ischias, soldină etc. Preţul 1 sticlă 1 cor. şi 2 cor.

Telefon nr. 100.
FARMACIA la URS a lui VICTOR ROTH
Colţul Strada Hirscher şi Orfanilor nr. 1, (fost Têrgul Straelor în apropierea Teatrului.)
Cel mai mare depou de specialităţi pharmaceutice (INDIGENE ŞI STREINE.)
CREME pentru frumşete şi **SĂPUNURI, PUDRE** şi **PARFUMURI** franţuzeşti, **ARTICOLE** de toiletă. **APE MINERALE.**
Mărfuri de gumă.
Expediţie zilnic cu poştă. Proprietarul fiind mai mulţi ani în Bucuresci la Farmacia Brus, dă răspuns în limba română la ori ce întrebare.
89-190.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică
Patent Nr. 88967.
Nu e crucea lui Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă şi invioreză pe lângă garanţie.
Deosebita atenţiune e a acest aparat vindecă boa- se da împrejurării, că le vechi de 20 ani.
Aparatul acesta vindecă şi foloseşte contra: durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, impedecarea circulaţiunei sângelui, anemie, ameţeli, tuituri de ureche, bătaie de inimă, sgărciuri de inimă, asmă, anşul greu, sgărciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoală la mâni şi la piclôre, reumă, podăgră, ischias, udal în pat, influenţa, insomnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui şi multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate încurse din toate părţile lumii, cari preţuesc cu mulţumire invenţiunea mea şi ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.
Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că **aparatul meu nu e permis s'ese coşpurde cu aparatul „Volta“, de ore-ce „Ciasul-Volta“** atât în Germania cât şi în Austro-Ungaris a fost **oficiuş oprit,** fiind periculositor. pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat şi cercetat. Deja iestinatatea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebi
Preţul aparatului mare e **6 cor.** Pretul aparatului mic e **4 cor.**
folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii şi femei de constituţie forte slabă.
Expediţie din centru şi locul de vëndare pentru téré i streinatate etc.
MÜLLER ALBERT, Budapesta, V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colţul strada Kálmán.

Institut indigen!
Banca de asigurare „TRANSILVANIA“
SIBIU, Strada Cismădiei nr. 5.
Fondată la 1868. Edificiile proprii.
Primesce în condiţiuni favorabile:
asigurări contra focului şi exploziunilor,
asigurări de viaţă şi de rente viagere,
asigurări contra furtului prin spargere,
asigurări de accidente şi de sticlă.
Valori asigurate 105 milioane corone.
Despăgubiri prestate 7 milioane corone.
Fonduri de rezervă şi garanţie 2 milioane corone.
Informaţiuni dela Direcţiune în Sibiu şi prin agenturile principale din Arad, Bistriţa, Braşov, Cluj, cum şi prin subagenţii din toate comuarele mai mari.

A V I S!
Subscrisul am onoarea a aduce la cunoscinţa Onor. public din loc şi dela sate, că **lucreaz tot felul de**
ZUGRĂVIRI
ce se ţine de bransa aceasta, dela cele mai simple, până la cele mai fine lucrări, după modelele cele mai nouă, solid, şi **cu preţurile cele mai moderate.**
Apelând la sprijinul Onor. public, sunt eu toată stima, gata spre serviciu.
GEORGE BADEA, Zugrav, BRAŞOV (Scheiu), Pajişte/a nr. 14.
7-18.2512.

IOSIF NAGY, BRAŞOV, Calea Gărei (lângă Ramificaţia Tramvaiului).
Are onôrea a recomanda On. Public
Atelierul său de cioplitorie de piatră şi marele deposit de **Monumente sepulcrale** şi de marmură lucrate fin şi durabil.
Esecutare de mobile din marmură. Deposit de Granit, Syemit, Labrador, Andesyt şi petri de năsip durabile şi scutite de ingheţ. Nicăiri nu se pôte procura mai ieftine, fiind din mâna primă.
Iau în antreprisă ori-ce fel de lucru de **cioplit piatră la zidiri.**
Preţuri solide. 14-0 **Serviciu prompt.**